

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY STRUMIEŃ NA LATA 2014-2022

Strumień, marzec 2015

Spis treści

1. WPROWADZENIE	3
2. METODOLOGIA FORMUŁOWANIA STRATEGII	4
3. DIAGNOZA SYTUACJI I PERSPEKTYW ROZWOJU MIASTA I GMINY STRUMIEŃ.....	7
4. WIZJA ROZWOJU MIASTA I GMINY STRUMIEŃ – „STRUMIEŃ 2020+”	20
5. PRIORYTETY I CELE ROZWOJU MIASTA I GMINY STRUMIEŃ	25
6. UWARUNKOWANIA REALIZACJI CELÓW STRATEGICZNYCH – ANALIZA SWOT.....	30
7. KIERUNKI I KLUCZOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA WDRAŻAJĄCE CELE STRATEGICZNE.....	36
8. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ.....	45
Załącznik nr 1 – DIAGNOZA SYTUACJI MIASTA I GMINY STRUMIEŃ – UJĘCIE ILOŚCIOWE	53
Załącznik nr 2 – KARTA PROJEKTU	60
Załącznik nr 3 – RELACJE MIĘDZY CELAMI GMINY STRUMIEŃ A CELAMI STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO	62
Załącznik nr 4 – LISTA OSÓB UCZESTNICZĄCYCH W PRACACH WARSZTATOWYCH	64

1. WPROWADZENIE

Zarządzanie każdą jednostką terytorialną wymaga opracowania spójnej koncepcji rozwoju uwzględniającej interesy podmiotów lokalnych, potencjały i bariery znajdujące się wewnątrz gminy, szanse i zagrożenia, które tkwią w otoczeniu. W koncepcji tej łączone są w spójną wizję rozwoju zagadnienia odnoszące się do rozwoju gospodarczego, społeczno-kulturowego, przyrodniczego, przestrzenno-infrastrukturalnego. Jej istotną cechą jest sięganie w przyszłość, to jest budowanie idei rozwoju z uwzględnieniem procesów zmian w gminie i jej otoczeniu, a w konsekwencji ustalanie celów do osiągnięcia w średnim i długim horyzoncie czasu. Koncepcję taką określa się mianem strategii rozwoju lokalnego.

Strategia rozwoju to najważniejszy dokument w lokalnym systemie planowania. Tworzy on podstawy dla formułowania innych opracowań o charakterze strategicznym lub programowym, a także kreowana kluczowych projektów rozwoju. Treść strategii opiera się na szeregu analiz, które obejmują różne aspekty rozwoju lokalnego. Dla opracowania strategii rozwoju miasta i gminy Strumień skorzystano zarówno z analiz ilościowych, jak i jakościowych, które są wynikiem rozpoznania opinii mieszkańców na temat sytuacji i perspektyw rozwojowych gminy.

Jest to dokument, który zawiera informacje istotne nie tylko dla władz gminy, ale przede wszystkim dla mieszkańców; strategia pokazuje bowiem, jakie są ambicje społeczności lokalnej. Strategia rozwoju miasta i gminy Strumień została wypracowana w toku prac, w których wzięły udział różne środowiska lokalne. Głównym założeniem prac nad strategią było wypracowanie rozwiązań łączących mieszkańców oraz zaproponowanie działań, w które może się zaangażować szeroka grupa podmiotów.

Strategia to także otwarcie na otoczenie. To propozycja dla potencjalnych mieszkańców i inwestorów, którzy mogą związać się w przyszłości ze Strumieniem. W strategii rozwoju miasta i gminy Strumień poświęcono też sporo uwagi tworzeniu oferty turystycznej opierającej się na wyjątkowych walorach przyrodniczo-kulturowych gminy.

Strategia rozwoju gminy to jednocześnie okazja do zdynamizowania rozwoju, jak i wyzwanie nakładające na władze gminy oraz społeczność lokalną szereg zadań związanych z procesem wdrażania zapisów dokumentu. Strategia wymaga wygospodarowania środków na realizację; zwraca również uwagę na środki, które mogą być pozyskane ze źródeł zewnętrznych, w tym unijnych. Strategia to jednak przede wszystkim wyzwanie dla społeczności lokalnej. Od tego jak w realizację strategii zaangażują się mieszkańcy gminy zależy jaka jej część stanie się rzeczywistością. Zapisy, które znalazły się w dokumencie mogą wydawać się bardzo ambitne, ale aktywność mieszkańców Strumienia oraz ich silny patriotyzm lokalny pozwalają patrzeć optymistycznie na możliwości osiągnięcia celów strategii oraz realizacji ujętych w tym opracowaniu przedsięwzięć.

2. METODOLOGIA FORMUŁOWANIA STRATEGII

- ▶ główne założenia metodologiczne
- ▶ rola strategii w zarządzaniu rozwojem lokalnym
 - ▶ metody pracy
 - ▶ struktura strategii

Główne założenia wyznaczające proces tworzenia strategii oraz formę i treść nowego dokumentu wynikają z dwóch kontekstów:

- wewnętrznego, opierającego się na doświadczeniach uzyskanych przez miasto i gminę oraz władze lokalne w wyniku wdrażania dotychczas obowiązujących dokumentów planistycznych i programowych,
- zewnętrznego, związanego z przekształceniami w systemie programowania na szczeblu unijnym, krajowym i regionalnym.

W kontekście wewnętrznym ustalono, że dla zaktualizowanej strategii przyjęte zostaną następujące założenia:

- racjonalny, a równocześnie otwarty horyzont czasowy:
strategia opiera się na długofalowej, wykraczającej poza rok 2020 wizji, która w pierwszym rzędzie będzie realizowana poprzez aktywności określone w dwóch podstawowych horyzontach:
 - krótkim: do roku 2017,
 - średnim: do roku 2020;taka konstrukcja strategii zwraca uwagę na perspektywiczny rozwój miasta i gminy, tworzy podstawy dla ponownej aktualizacji strategii w okolicach roku 2022, a równocześnie selekcjonuje aktywności kluczowe dla Strumienia w ustalonym horyzoncie czasu;
- partnerstwo lokalne:
skuteczność wdrażania strategii zależy od zaangażowania w ten proces możliwie dużej liczby podmiotów z miasta i gminy, dlatego też, zarówno proces formułowania, jak i wdrażania strategii jest otwarty na współpracę z mieszkańcami, lokalnym biznesem, reprezentantami sektora obywatelskiego. W praktyce oznacza to przyjęcie takich szczegółowych założeń jak:
 - traktowanie strategii umowy łączącej władze lokalne i podmioty lokalne (*co wspólnie chcemy osiągnąć i zrobić?*),
 - powiązanie projektów z konkretnymi podmiotami lokalnymi (realizatorami lub beneficjentami) oraz kreowanie środowisk leaderskich wdrażających strategię;
- partnerstwo z otoczeniem:
podniesienie możliwości realizacji strategii związane jest z wzbogacaniem potencjału strategicznego miasta i gminy poprzez wykorzystanie podmiotów i zasobów w otoczeniu, szczególnie dzięki wykorzystaniu dogodnego położenia w pobliżu dużych aglomeracji regionu oraz usytuowania w sąsiedztwie granicy z Republiką Czeską. Dla mieszkańców i innych podmiotów z miasta i gminy Strumień sąsiedztwo dużych miast stanowi szansę na dogodne korzystanie z udogodnień i usług wyższego rzędu lub nawiązywanie współpracy z podmiotami zlokalizowanymi w tych miastach.

**Główne
założenia do
prac nad
strategią
Strumienia**

W kontekście zewnętrznym uznano, że strategia w swojej treści powinna nawiązywać do następujących zmian i procesów mających miejsce w otoczeniu:

- nowy okres programowania w UE i wiążąca się z tym zmiana kierunków polityki oraz zakresu i reguł wsparcia dla podmiotów lokalnych („EUROPA 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu”).
- aktualizacje dokumentów krajowych i regionalnych („Strategia Rozwoju Kraju 2020”, „Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego”, „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności”, Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”, „Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020”, „Strategia rozwoju Subregionu Południowego”).
- zmiany w polityce lokalnej realizowanej przez powiaty, miasta i gminy w otoczeniu.
- zmiany wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań funkcjonowania gminy.

**Zewnętrzny
kontekst
strategii**

Strategia jest dokumentem, który powinien odgrywać kluczową rolę w zarządzaniu rozwojem miasta. Przedstawiono to na poniższym schemacie.

Rys. 1. Rola strategii w zarządzaniu rozwojem miasta i gminy

W pracach nad „Strategią rozwoju miasta i gminy Strumień na lata 2014-2022” zachowane zostało główne założenie dotyczące partnerskiego charakteru dokumentu. Zarówno zawartość merytoryczna jak też metodologia formułowania i wdrażania strategii tworzą podstawy dla uruchomienia partnerskich działań podmiotów lokalnych na rzecz rozwoju Strumienia. Wartość użytkowa dokumentu nie ogranicza się jedynie do jego treści, ale dotyczy także stworzenia społecznej platformy dialogu o mieście, jego problemach i przyszłości. Przyjęto, że strategia jest nie tylko planem działania, ale też podstawą komunikacji społecznej oraz zaproszeniem do współpracy dla wszystkich podmiotów lokalnych. Wskazanie w strategii pożądaných kierunków działalności społecznej i ekonomicznej oraz określenie zakresu i instrumentów

**Metody
pracy**

wsparcia stwarza podstawy dla podnoszenia poziomu aktywności mieszkańców miasta.

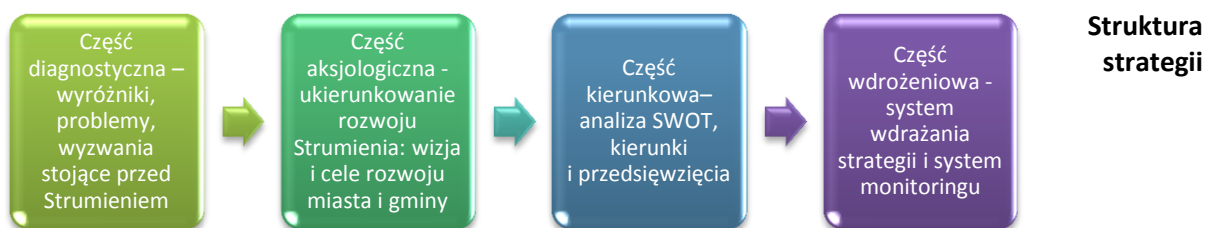
Założeniom o partnerstwie towarzyszyła specyficzna organizacja prac nad formułowaniem dokumentu. Nacisk położono na szereg konsultacji społecznych, co utrwala warunki dla zawiązywania i wzmacniania partnerstwa strategicznego, którego uczestnikami są podmioty wiążące swoją przyszłość ze Strumieniem.

Najistotniejsze techniki współpracy z podmiotami lokalnymi objęły:

- warsztaty strategiczne z interdyscyplinarną grupą podmiotów lokalnych; tematyka warsztatów objęła wszystkie zagadnienia niezbędne z punktu widzenia zakresu merytorycznego dokumentu,
- warsztaty strategiczne z młodzieżą,
- ankieta wśród mieszkańców na temat sytuacji i kierunków rozwoju miasta i gminy.

W strukturze strategii można wyróżnić cztery główne części zilustrowane poniższym schematem.

Rys. 2. Struktura strategii

3. DIAGNOZA SYTUACJI I PERSPEKTYW ROZWOJU MIASTA I GMINY STRUMIEŃ

- ▶ Struktura diagnozy
 - ▶ Pozytywne wyróżniki miasta
 - ▶ Deficyty i bariery
 - ▶ Potencjały rozwojowe
 - ▶ Wyzwania rozwojowe
-

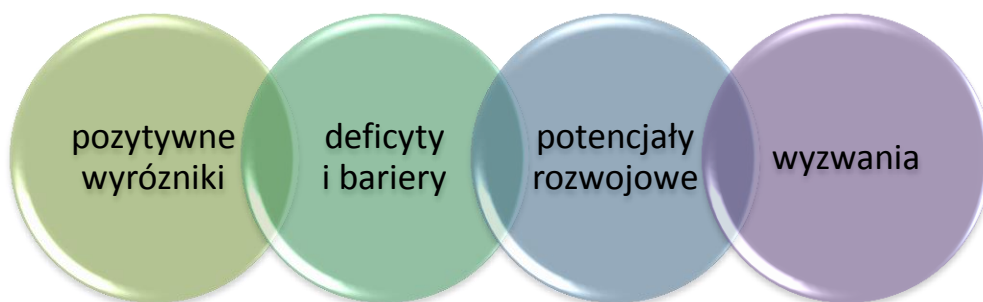
Sytuacja i perspektywy rozwojowe miasta i gminy Strumień zostały ocenione poprzez wykorzystanie materiałów ze źródeł statystycznych¹ oraz informacji uzyskanych w drodze konsultacji społecznych. Na potrzeby diagnozy dokonano identyfikacji zjawisk i procesów w mieście i gminie oraz ich otoczeniu.

Diagnoza została przygotowana z zachowaniem fundamentalnych reguł myślenia strategicznego polegających na:

- **procesowym ujęciu diagnozy** sprowadzającym się w szczególności do identyfikowania powiązań między różnymi zjawiskami,
- **łączeniu perspektywy bieżącej i strategicznej**,
- rozpatrywaniu **procesów zachodzących w mieście i gminie w relacjach do otoczenia**.

Diagnoza została zrealizowana w przekroju kilku grup odpowiednio sklasyfikowanych czynników rozwojowych.

Rys. 3. Struktura diagnozy sytuacji perspektyw rozwoju miasta i gminy Strumień

**Struktura
diagnozy**

W ramach diagnozy skupiono uwagę na:

- **pozytywnych wyróżnikach miasta i gminy** decydujących o sile i atrakcyjności Strumienia w otoczeniu,
 - **wewnętrznych deficytach i barierach miasta i gminy** hamujących bieżący i strategiczny rozwój oraz utrudniających funkcjonowanie mieszkańców oraz różnych podmiotów sfery społecznej i biznesowej,
 - **atutach i potencjałach** Strumienia – zarówno wykorzystywanych aktualnie, jak i możliwych do uaktywnienia w przyszłości – na których
-

¹ analiza w oparciu o dane statystyczne została zamieszczona w załączniku do strategii

-
- oprzeć można bieżący i perspektywiczny rozwój miasta i gminy, kluczowych **wyzwaniach**, którym musi sprostać miasto i gmina w perspektywie strategicznej, z uwzględnieniem wyzwań mających swoje źródło w mieście, jak i w otoczeniu powiatowym, subregionalnym, regionalnym, krajowym i międzynarodowym.
-

Miasto i gminę Strumień charakteryzuje szereg cech stanowiących pozytywne wyróżniki w otoczeniu. Warto podkreślić, że **znacząca część tych wyróżników wynika z odmienności Strumienia w stosunku do dominujących w województwie śląskim obszarów zurbanizowanych**, szczególnie skupionych w aglomeracjach regionu.

W wyniku przeprowadzonych analiz zidentyfikowano sześć kluczowych wyróżników miasta i gminy Strumień. Na każdy z tych wyróżników składa się wiele czynników, a równocześnie, każdy z wyróżników cechuje silny potencjał oddziaływania na strategiczny rozwój Strumienia. Realna siła wyróżników przejawia się w ich atrakcyjności dla podmiotów w mieście i jego otoczeniu.

Rys. 4. Kluczowe wyróżniki miasta i gminy Strumień

Na kolejnych schematach zaprezentowano składowe, które tworzą wskazane wyróżniki. Należy zauważyć, że pewne wyróżniki powinno się rozpatrywać w sposób relatywny biorąc jako punkt odniesienia gminy o podobnej skali jak Strumień, a nie duże miasta czy aglomeracje, których potencjał jest nieporównywalny. Dotyczy to w szczególności wyróżników: struktura gospodarcza oraz rozwój kapitału ludzkiego.

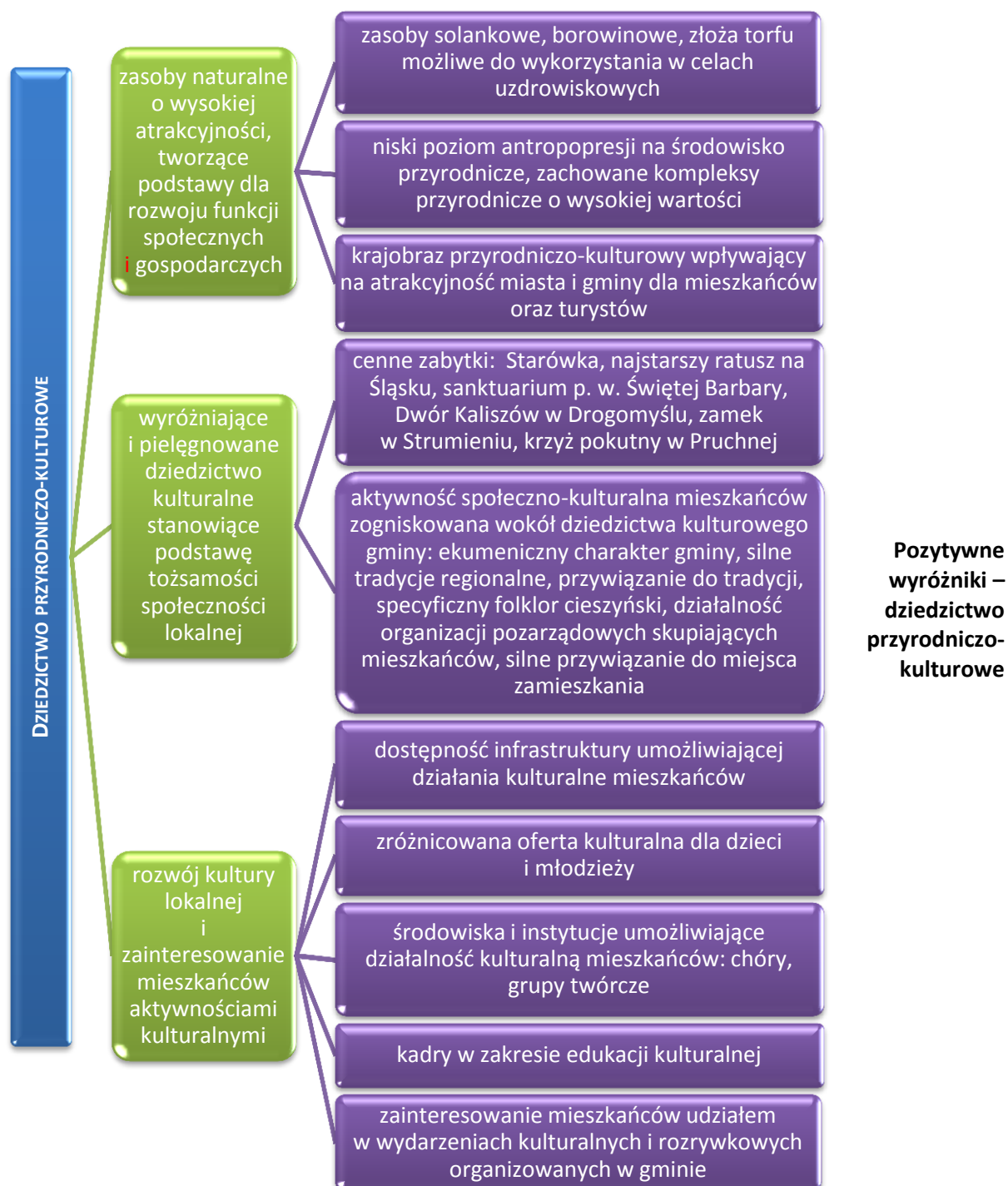
Rys. 5. Pozytywne wyróżniki – położenie komunikacyjne miasta i gminy Strumień

Rys. 6. Pozytywne wyróżniki – rozwój kapitału ludzkiego

Rys. 7. Pozytywne wyróżniki – dziedzictwo przyrodniczo-kulturowe

Rys. 8. Pozytywne wyróżniki – struktura gospodarcza

Rys. 9. Pozytywne wyróżniki – warunki życia w gminie

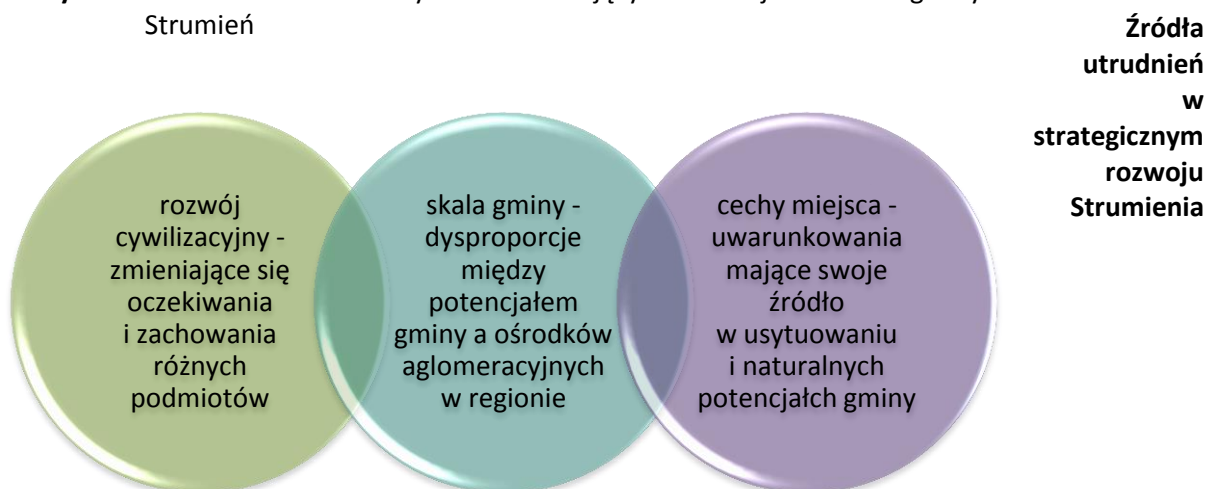

Rys. 10. Pozytywne wyróżniki - rozwój gminy

Przeprowadzona analiza pozytywnych wyróżników miasta i gminy Strumień wskazuje na bardzo wysoki potencjał rozwojowy, który może być wykorzystany jako fundament realizacji strategii. Jednak podobnie jak w każdej gminie także w Strumieniu obok cech pozytywnych można wskazać pewne niedogodności utrudniające funkcjonowanie różnych podmiotów. Źródła zidentyfikowanych barier są zróżnicowane i zostały przedstawione na poniższym schemacie.

Rys. 11. Źródła barier i deficytów utrudniających rozwój miasta i gminy Strumień

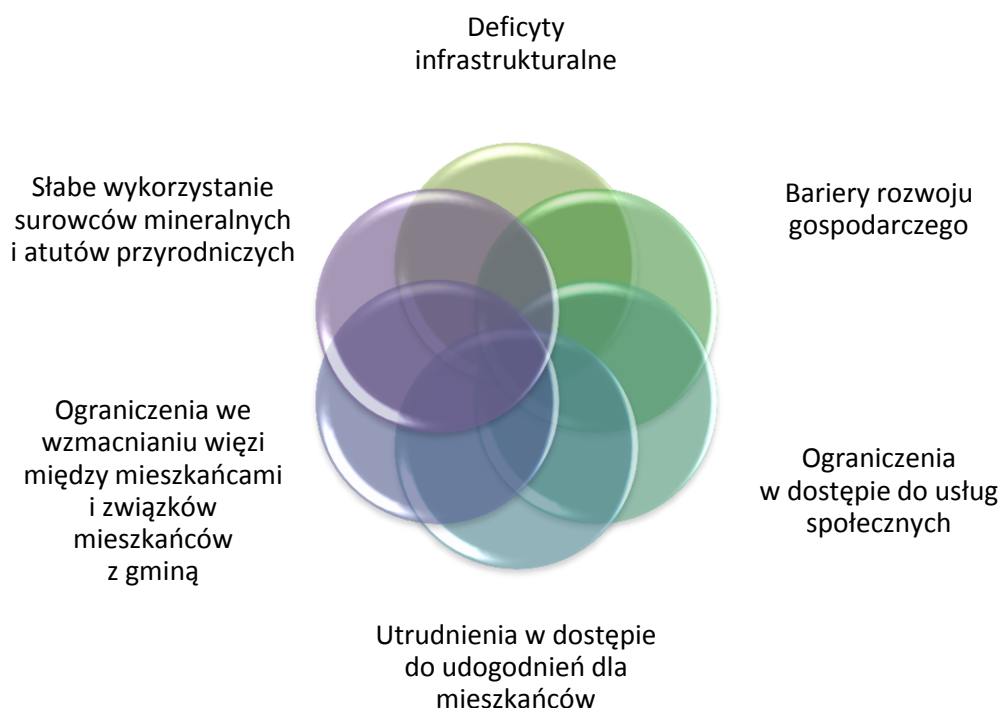
Analiza deficytów i barier rozwoju miasta i gminy Strumień została wykonana przy uwzględnieniu dwu założeń:

- deficyty i bariery dotyczą cech miasta i gminy, które mogą być uznawane za określoną niedogodność przez konkretne grupy podmiotów lokalnych lub grupy podmiotów w otoczeniu; deficyty i bariery utrudniają więc funkcjonowanie lub przyciąganie takich podmiotów, a mogą także przyczyniać się do emigracji niektórych podmiotów z gminy;
- deficyty i bariery opisują gminę, ale – tak jak to zostało wskazane na schemacie pokazującym ich źródła – zależą w dużej mierze od procesów zachodzących w otoczeniu; oznacza to, że mają one charakter dynamiczny i zmieniają się w zależności od ukształtowania cech w otoczeniu.

Usuwanie deficytów i barier jest szczególnie ważne w kontekście podejścia zastosowanego w strategii rozwoju miasta i gminy Strumień. Formułowanie i wdrażanie strategii jest oparte na partnerstwie podmiotów lokalnych. Ich aktywność zależy przede wszystkim od możliwości podejmowania indywidualnych lub wspólnotowych działań. Stąd też, **usuwanie barier i deficytów nie tylko przyczynia się do ogólnej poprawy sytuacji gminy, ale wpływa także na poziom partycypacji podmiotów lokalnych w realizacji przedsięwzięć strategicznych.**

Badania i konsultacje społeczne przeprowadzone w Strumieniu wykazały, że w strategii należy zwrócić uwagę na sześć deficytów i barier hamujących bieżący i strategiczny rozwój gminy a także utrudniających funkcjonowanie mieszkańców oraz różnych podmiotów sfery społecznej i biznesowej.

Rys. 12. Główne deficyty i bariery rozwoju miasta i gminy Strumień

**Główne
deficyty
i bariery
w największym
stopniu
utrudniające
życie
w Strumieniu**

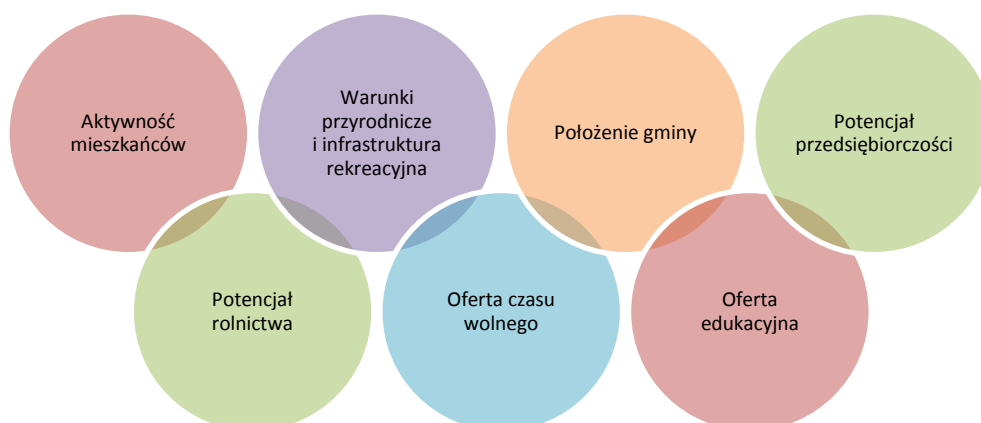
Deficyty infrastrukturalne	Infrastruktura komunikacyjna: ▪ wymagające poprawy drogi lokalne - niezadowalający stan dróg lokalnych w mieście i na wsiach, zły stan dróg powiatowych, ▪ deficyty w systemie ścieżek rowerowych: ▪ niewystarczający rozwój transportu publicznego: – brak dobrej komunikacji autobusowej, brak PKP, słabe połączenia z większymi miastami, w tym do Pszczyny, Jastrzębia-Zdroju, Żor, Bielska-Białej, – słaba komunikacja publiczna w godzinach wieczornych, soboty i niedziele, – słabe oznaczenie miejsc zatrzymywania się autobusów na przystankach, brak zatok autobusowych, – słaba infrastruktura kolejowa, ▪ deficyty wpływające na bezpieczeństwo na drogach: – słabe oświetlenie dróg i bocznych ulic; brak oświetlenia na skrzyżowaniach, – brak sygnalizacji świetlnej przy placówkach oświatowych, – brak chodników w sołectwach; brak poboczy dla pieszych, – brak wyraźnego zaznaczenia (czerwonym kolorem) przejazdów dla rowerzystów,	Lista deficytów i barier
Bariery rozwoju gospodarczego	Brak kanalizacji, w tym w sołectwach. Zagrożenia powodzią i podtopieniami Ograniczenia dla inwestorów: ▪ brak możliwości wykorzystania terenów pod inwestycje ze względu na wysoką klasę gruntów rolnych, ▪ obszar gminny objęty w większości programem Natura 2000 – wydłużony termin uzyskiwania zezwoleń, ▪ brak ulg podatkowych dla inwestorów, Nie zrównoważony rynek pracy: ▪ mała liczba istniejących i powstających przedsiębiorstw, ▪ mało miejsc pracy, w tym dla ludzi młodych, co przyczynia się do emigracji zarobkowej, ▪ niesatysfakcjonujący poziom dochodów mieszkańców, ▪ brak miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych i bariery w dostępie osób niepełnosprawnych do rynku pracy,	
Ograniczenia w dostępie do usług społecznych	Ograniczony dostęp do opieki zdrowotnej: ▪ niedostateczna liczba lekarzy w Ośrodku Zdrowia w Strumieniu, ▪ słaby dostęp do gabinetów specjalistycznych i lekarzy specjalistów, ▪ brak stomatologów w sołectwach,	

	▪ brak dostępu do lekarzy w godzinach popołudniowych, Deficyt usług dla osób starszych: ▪ brak ośrodka dziennego pobytu dla osób starszych i chorych, ▪ brak ośrodka wsparcia dla osób starszych, Ograniczenia w dostępie do usług edukacyjnych: ▪ ograniczona ilość miejsc w przedszkolach dla 3-4 latków, ▪ brak szkolnictwa ponadgimnazjalnego.
Utrudnienia w dostępie do udogodnień dla mieszkańców	Bariera w zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych: ▪ brak mieszkań socjalnych, ▪ brak mieszkań niskoczynszowych, drogie mieszkania komunalne, ▪ mała dbałość lokatorów o mieszkania czynszowe w zabytkowych kamienicach – degradacja substancji mieszkaniowej, ▪ ograniczenia zabudowy znacznych obszarów gminy z powodu wyznaczenia z mocy prawa terenów zalewowych, ▪ częste podtopienia posesji, Ograniczenia w dostępności do usług czasu wolnego: ▪ wymagająca uzupełnienia i rozwoju oferta czasu wolnego dla młodzieży, ▪ brak kina, teatru, ▪ brak ciągłości w dostępności Galerii pod Ratuszem, ▪ słabo rozwinięta infrastruktura sportowa, Utrudniony dostęp do instytucji i sklepów dla osób niepełnosprawnych ruchowo (brak podjazdów).
Ograniczenia we wzmacnianiu więzi między mieszkańcami i związków mieszkańców z gminą	▪ brak zachęty dla młodzieży do zaangażowania w życie polityczne i gospodarcze gminy, ▪ niewystarczający poziom komunikacji społecznej na szczeblu sołectwa,
Brak wykorzystania surowców mineralnych	▪ brak wykorzystania zasobów solankowych, borowin, złóż torfu, ▪ niedostateczne wykorzystanie potencjału przyrodniczego i kulturalnego dla celów turystycznych i rekreacyjnych,

Miasto i gmina Strumień posiada liczne potencjały, których wykorzystanie zadecyduje o kierunkach i tempie rozwoju lokalnego. W dużej mierze potencjały te stanowią odzwierciedlenie wskazanych wcześniej pozytywnych wyróżników. Analiza potencjałów dotyczyła zarówno tych potencjałów, które są wykorzystywane obecnie, jak i takich, które należy dopiero uaktywnić lub wykorzystywać w sposób bardziej innowacyjny niż dotychczas.

Potencjały strategicznego rozwoju miasta i gminy Strumień

Rys. 13. Potencjały strategicznego rozwoju miasta i gminy Strumień

Wskazane potencjały można uporządkować w proces rozwoju lokalnego, którego źródłem są cechy naturalne, zaś efektem rozwijające się funkcje i oferta.

Rys. 14. Składowe potencjałów strategicznego rozwoju miasta i gminy Strumień

Analiza uwarunkowań rozwoju miasta i gminy Strumień została zwieńczona poprzez wyspecyfikowanie wyzwań oraz określenie powiązanych z nimi procesów rozwoju. Wyzwania rozumiane są jako zjawiska – występujące w mieście i gminie lub jego otoczeniu – które wymagają podjęcia stosownych reakcji. Wyzwania, jeżeli chodzi o ich wpływ na rozwój lokalny mogą mieć charakter pozytywny, negatywny lub niejednoznaczny. Jednak bez względu na rodzaj ich potencjalnego oddziaływania „sukces strategiczny” zależy od wdrożenia właściwych działań strategicznych. Sposób reakcji na opisane wyzwania decyduje o ukształtowaniu pozycji konkurencyjnej miasta i gminy. Określając wyzwania odpowiadano na następujące pytania:

- na jakie zjawiska należy reagować?
- jakim procesom należy się przeciwstawiać?
- jakie procesy należy wykorzystywać na rzecz rozwoju miasta i gminy?

Dla miasta i gminy Strumień zidentyfikowano sześć grup wyzwań strategicznych.

Rys. 15. Rodzaje wyzwań, którym musi stawić czoła miasto i gmina Strumień w perspektywie strategicznej

**Istota i rodzaje
wyzwań
strategiczných**

Rys. 16. Wyzwania rozwoju strategicznego miasta i gminy Strumień

Wyzwania strategicznego rozwoju miasta i gminy Strumień

4. WIZJA ROZWOJU MIASTA I GMINY STRUMIEŃ – „STRUMIEŃ 2020+”

- ▶ pozycja wizji rozwoju w strategii
 - ▶ zasady rozwoju miasta
 - ▶ wizja rozwoju miasta i gminy Strumień
-

Wizja rozwoju Strumienia została sformułowana w oparciu o oczekiwania podmiotów lokalnych dotyczące przyszłości miasta; stanowi więc **scenariusz** jego rozwoju w założonym horyzoncie czasowym – to jest w okresie wykraczającym poza rok 2020 – odzwierciedlający **zbiór pożądanых wartości** oraz towarzyszących im procesów, które powinny charakteryzować miasto. Na wizję składają się stany, które będą w przyszłości wyznacznikiem dobrobytu mieszkańców oraz innych użytkowników miasta i gminy. Jest to także formuła wskazująca główne wyróżniki Strumienia oraz podstawy jego przyszłej konkurencyjności i atrakcyjności.

Wizja rozwoju została skonstruowana przy uwzględnieniu następujących założeń:

- wizja odzwierciedla stany i procesy pożądane przez użytkowników gminy, tak wewnętrznych (różnych grup mieszkańców, firm, sektora obywatelskiego itp.), jak i zewnętrznych (w tym nowych mieszkańców i inwestorów),
 - wizja jest wewnętrznie synergiczna – składa się z elementów komplementarnych, wzajemnie się wspomagających (lub co najmniej niekolidujących),
 - wizja pełni funkcje motywacyjne wobec podmiotów lokalnych, co oznacza, że łącząc interesy indywidualne ze wspólnotowymi zachęca podmioty lokalne do podejmowania działań na rzecz rozwoju gminy i swoich miejscowości, a także zachęca podmioty w otoczeniu do realizowania swoich planów w Strumieniu,
 - wizja zawiera zapisy ambitne, ale realne – jest zbiorem zamierzeń możliwych do osiągnięcia, na rzecz których będą działać podmioty związane z gminą,
 - wizja stanowi bazę dla wypracowania priorytetów i celów rozwoju.
-

**Wizja jako
podstawa
strategii
rozwoju
miasta**

Wizja rozwoju Strumienia została oparta na **czterech zasadach**, które przenikać winny procesy rozwoju. Zasady te mają **charakter horyzontalny**. Oznacza to, że w każdej dziedzinie rozwoju lokalnego należy je zachowywać i traktować jako swego rodzaju kryteria, a równocześnie granice podejmowania decyzji.

**Zasady
rozwoju
miasta
i gminy**

Rys. 17. Zasady organizujące rozwój Strumienia

Rozwój zrównoważony

- wysoka świadomość mieszkańców na temat nieodnawialnych zasobów gminy decydujących o jej atrakcyjności,
- harmonijne, synergiczne łączenie różnych funkcji, realizowanych w gminie, szczególnie mieszkaniowych, gospodarczych, przyrodniczych i kulturalnych,
- świadome samoograniczenie wykorzystywania nieodnawialnych potencjałów gminy, w szczególności składających się na dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe,
- zdolność do wykorzystywania lokalnych potencjałów przy równoczesnym zagwarantowaniu trwałości rozwoju,
- umiejętność budowania przyszłości przy zachowywaniu tradycji i historii,

Społeczeństwo obywatelskie

- realny udział podmiotów lokalnych w procesach decyzyjnych i działaniach strategicznych,
- rozwój oparty na pomysłach i energii mieszkańców, a równocześnie wspierający kapitał ludzki i kapitał społeczny gminy,
- wysoki poziom utożsamienia mieszkańców z gminą,
- dostarczanie mieszkańcom szans rozwojowych oraz zdolność mieszkańców do ich wykorzystywania,

Partnerstwo

- współpraca między podmiotami reprezentującymi różne sektory: samorządowy, biznesowy, obywatelski,
- specjalizacja podmiotów stanowiąca fundament ich współpracy oraz wzmacniania konkurencyjności w otoczeniu,

Aktywna pozycja w otoczeniu

- komplementarność rozwoju względem otoczenia,
- czerpanie potencjałów na rzecz rozwoju gminy z otoczenia,
- umiejętność inspirowania otoczenia i kreowania nowych trendów rozwojowych w wiodących dziedzinach rozwoju lokalnego.

Strumień po roku 2020 to miasto i gmina, które charakteryzują następujące cechy:

**Wizja
rozwoju
„Strumień
2020+”**

W bardziej rozbudowanej wersji opisowej wizję rozwoju miasta i gminy Strumień „Strumień 2020+” przedstawić można w sposób następujący²:

Strumień to miasto i gmina o wyjątkowych w skali regionu walorach przyrodniczo-geograficznych, społecznych i kulturalnych. Walory te są źródłem rozwoju gminy i powodzenia mieszkańców. Dla mieszkańców Strumienia kluczowe znaczenie mają relacje międzyludzkie, więzi sąsiedzkie, wspólnota ukształtowana w ramach różnych środowisk, tradycyjny model rodziny. Siłą Strumienia jest ekumenizm przejawiający się w koegzystencji mieszkańców o różnych wyznaniach. Harmonijny rozwój społeczny widoczny jest w odpowiedzialności mieszkańców za innych członków społeczności lokalnej oraz w angażowaniu się w działania na rzecz swoich miejscowości.

Wskazane tradycje i aktywności tworzą fundamenty silnego społeczeństwa obywatelskiego. Mieszkańcy integrują się wokół głównych wyzwań stojących przed gminą, inicjatyw podejmowanych przez władze lokalne oraz środowiska lidarskie, a przede wszystkim wokół wspólnej wizji rozwoju. Mieszkańcy chętnie wykorzystują możliwości włączania się w działania społeczne,

² Należy pamiętać, że zarówno w postaci schematu, jak i w formie opisowej wizja wyraża stan pożądany w roku 2020+; nie jest zaś opisem sytuacji bieżącej, jakkolwiek z niej wyrasta.

kulturalne, sportowe, rekreacyjne i turystyczne. W gminie działa duża liczba organizacji pozarządowych dostarczających mieszkańcom urozmaiconych możliwości działania. Mieszkańcy aktywnie działają na rzecz podwyższania estetyki swoich miejscowości. Występują też z własnymi pomysłami na rzecz rozwoju lokalnego. Mieszkańców miasta i gminy Strumień charakteryzują wysokie kompetencje kulturowe. Oznacza to, że chętnie uczestniczą w życiu kulturalnym oraz mają wiedzę na temat dziedzictwa kulturowego gminy.

Mieszkańcy miasta i gminy Strumień stale doskonalą swoje kwalifikacje, które decydują o ich pozycji na rynku pracy. Kapitał ludzki gminy stanowi jedną z głównych sił napędzających rozwój społeczny i gospodarczy. W gminie dostępna jest szeroko pojmowana oferta edukacyjna, na która składa się oferta instytucji edukacyjnych, organizacji pozarządowych oraz placówek kulturalnych. Wzrasta także poziom przedsiębiorczości mieszkańców wyrażający się w powstawaniu i rozwoju mikro i małych firm działających w branżach związanych z wykorzystywaniem położenia i walorów przyrodniczych gminy.

Struktura gospodarcza Strumienia jest zróżnicowana co wpływa na jej stabilność oraz możliwości zatrudnienia osób o różnych kwalifikacjach i predyspozycjach. Obok firm rodzinnych coraz większą rolę w strukturze gospodarczej odgrywają inwestorzy zewnętrzni, których przyciągają dobrze uzbrojone i skomunikowane tereny inwestycyjne.

Korzystna sytuacja gospodarcza w połączeniu z atrakcyjnością miejsc zamieszkania decydują o wysokiej jakości życia w gminie. Pozytywne relacje między mieszkańcami, walory przyrodnicze, dostępności do usług i udogodnień w gminie lub otoczeniu czynią ze Strumienia miejsce wyjątkowe i przyjazne zarówno dla obecnych jak i potencjalnych mieszkańców.

Stabilność rozwoju wspierana jest przez sprawne władze lokalne konsekwentnie realizujące strategię rozwoju oraz wynikające z niej działania. Władze lokalne wykorzystują siłę społeczeństwa obywatelskiego działając w dialogu z mieszkańcami oraz wykorzystując szanse w otoczeniu.

5. PRIORYTETY I CELE ROZWOJU MIASTA I GMINY STRUMIEŃ

- ▶ priorytety rozwoju
- ▶ cele strategiczne
- ▶ cele szczegółowe
- ▶ kontekst realizacji celów

W nawiązaniu do wizji oraz wykonanych prac analitycznych określono trzy priorytety rozwoju oraz wynikające z nich cele strategiczne i szczegółowe. Priorytety wskazują, na czym należy się skupić aby zrealizować sformułowaną wcześniej wizję rozwoju miasta i gminy Strumień. Można powiedzieć, że priorytety ilustrują jakie najważniejsze wartości należy budować oraz jakim wyzwaniom należy sprostać rozwijając miasto i gminę. Ustalono trzy priorytety:

- jakość życia – jej zachowywanie przy uwzględnieniu specyfiki gminy, a równocześnie wzbogacanie w nawiązaniu do trendów występujących w otoczeniu;
- gospodarka i rynek pracy – to jest wykorzystywanie lokalnego potencjału przedsiębiorczości oraz wzmacnianie atrakcyjności gminy dla potencjalnych inwestorów;
- zarządzanie gminą – odnoszące się zarówno do podnoszenia sprawności administracji publicznej, zdolności do wykorzystywania zewnętrznych szans, jak również podnoszenia stopnia udziału mieszkańców w procesach decyzyjnych.

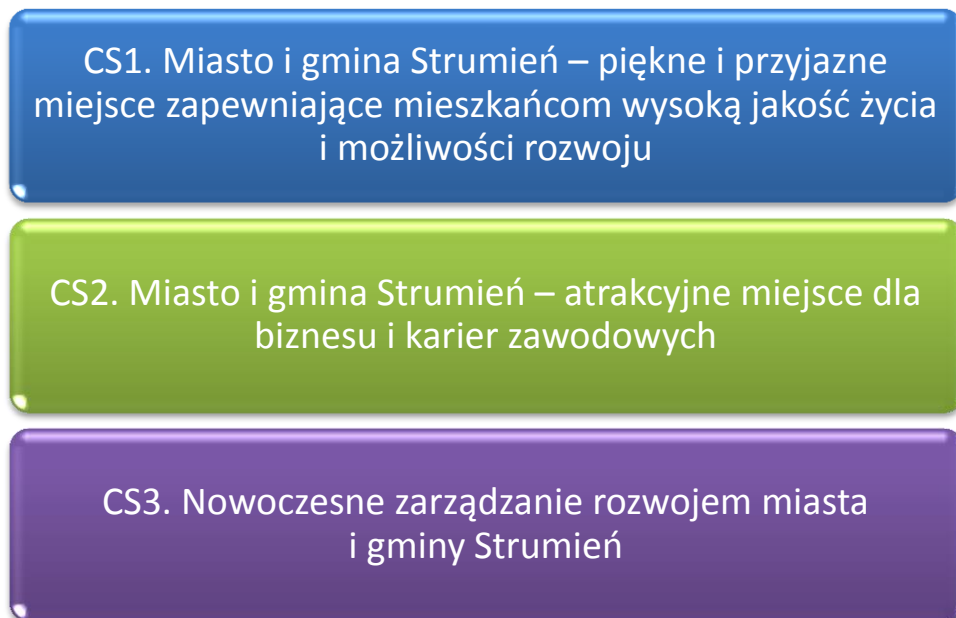
Rys. 18. Priorytety rozwoju miasta i gminy Strumień

**Priorytety
rozwoju**

W nawiązaniu do priorytetów sformułowano cele strategiczne miasta i gminy Strumień.

Rys. 19. Cele strategiczne miasta i gminy Strumień

**Cele
strategiczne
miasta i gminy
Strumień**

Przyjęte cele strategiczne nie mają charakteru rozłącznego. Działania podejmowane w ich ramach powinny wzajemnie się wspierać. Należy zaznaczyć, że wprowadzona numeracja nie odzwierciedla hierarchii celów (których waga jest taka sama), a jedynie je porządkuje. Każdy z celów strategicznych ma taką samą wartość dla rozwoju miasta i gminy.

Pierwszy z celów zorientowany jest na wykorzystywanie pozytywnej specyfiki Strumienia wyrażającej się w atrakcyjności przyrody, kultury oraz aktywności mieszkańców. W perspektywie strategicznej poszerzać należy możliwości rozwoju mieszkańców – w kontekście indywidualnym, rodzinnym, wspólnotowym – a równocześnie zachowywać atuty decydujące o przyjazności gminy dla społeczności lokalnej.

Drugi z celów strategicznych zwraca uwagę na znaczenie kontynuacji działań zmierzających do przebudowy struktury gospodarczej miasta oraz wzbogacania możliwości rozwoju zawodowego mieszkańców na lokalnym rynku pracy. Przed Strumieniem stoi wyzwanie wykreowania nowych funkcji gospodarczych wykorzystujących potencjały gminy, a w szczególności tradycje lokalnej przedsiębiorczości. Usytuowanie komunikacyjne gminy wskazuje na znaczące możliwości przyciągania inwestorów zewnętrznych. Pomimo tego, że gminę zaliczyć można do mniejszych ośrodków należy myśleć o wdrażaniu w gospodarce innowacji polegających przede wszystkim na wykorzystywaniu i kształtowaniu nowych relacji między rolnictwem, działalnością produkcyjną i usługową. Regułą, która powinna towarzyszyć realizacji celu drugiego, ale także celu pierwszego jest respektowanie zasad rozwoju zrównoważonego, to jest zachowywanie w procesie rozwoju społeczno-ekonomicznego specyfiki przyrodniczo-kulturowej gminy.

Trzeci z celów strategicznych nakierowany jest na dalsze rozwijanie

i wykorzystywanie atutu sprawnego zarządzania miastem i gminą. Najbliższy horyzont wdrażania strategii wiązać należy w dużej mierze ze sprawnością w wykorzystywaniu dostępnych środków zewnętrznych mogących wspierać rozwój lokalny. W dłuższym horyzoncie realizacja celu wiąże się z systematyczną poprawą komunikacji między władzami lokalnymi a społecznościami lokalnymi oraz uspołecznianiem procesu podejmowania decyzji o charakterze bieżącym i strategicznym. Współdział mieszkańców w kształtowaniu polityki lokalnej dyktowany jest dwoma podstawowymi przesłankami:

- koniecznością zapewnienia wpływu na rozwój Strumienia mieszkańcom wszystkich miejscowości tworzących gminę,
- możliwościami wykorzystania aktywności środowisk liderek obecnych w gminie.

W tym ostatnim kontekście można myśleć o konkretnym rezultacie w postaci wzmacniania społeczeństwa obywatelskiego oraz podnoszenia aktywności społeczno-ekonomicznej różnych środowisk. W sensie techniczno-organizacyjnym realizacja celu wiąże się z wykorzystywaniem przez władze lokalne nowoczesnych narzędzi analitycznych oraz instrumentów ułatwiających bieżący kontakt z mieszkańcami (w tym wykorzystywanie rozwiązań informatycznych).

W poniższej tabeli zaprezentowano odpowiadające celom strategicznym cele szczegółowe wraz ze szkicowo nakreśloną ich zawartością.

Cel szczegółowy	Zawartość celu szczegółowego	
CS1. MIASTO I GMINA STRUMIEŃ – PIĘKNE I PRZYJAZNE MIEJSCE ZAPEWNIAJĄCE MIESZKAŃCOM WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU		
C1.1. Silne więzi między mieszkańcami oraz ich odpowiedzialność za swoje miejsce zamieszkania.	▪ podtrzymywanie tradycyjnych wartości tworzących pozytywne relacje między mieszkańcami, ▪ dbałość mieszkańców o porządek w swoich miejscowościach, ▪ włączanie się mieszkańców w działania na rzecz społeczności lokalnej,	
C1.2. Dogodne warunki dla rozwoju rodzin.	▪ usługi społeczne wspierające rozwój rodzin, w tym usługi edukacyjne, zagospodarowanie czasu wolnego – świetlice środowiskowe, miejsca spotkań mieszkańców, miejsca wydarzeń kulturalnych, miejsca udostępniane dla mieszkańców chcących realizować własne pomysły społeczne, ▪ warunki dla łączenia rozwoju rodzin z karierą zawodową rodziców,	
C1.3. Solidarność społeczności lokalnej z mieszkańcami wymagającymi wsparcia.	▪ usługi opiekuńcze dla osób starszych i niepełnosprawnych, ▪ wsparcie dla mieszkańców dotkniętych problemami społecznymi przy równoczesnym wykorzystywaniu instrumentów wspierających samodzielność i zaradność	Cele szczegółowe

	- mieszkańców, ▪ zapobieganie negatywnym zjawiskom dotyczącym młodzieży w gminie i utrwalanie wartości wynikających z tradycyjnych wartości lokalnych,
C1.4. Szerokie możliwości rozwijania talentów sportowych i artystycznych oraz atrakcyjnego i twórczego spędzania czasu wolnego.	▪ rozwijana w partnerstwie samorządu, organizacji pozarządowych, instytucji kulturalnych i edukacyjnych oferta kulturalno-rozrywkowa i sportowo-rozrywkowa, ▪ zainteresowanie mieszkańców możliwościami korzystania z dostępnej na terenie gminy oferty kulturalnej, sportowej, rekreacyjnej, ▪ budowa społeczeństwa informacyjnego,
C1.5. Bezpieczna, zadbana, funkcjonalna przestrzeń wyróżniająca gminę w regionie.	▪ ochrona i eksponowanie materialnego dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego gminy, ▪ wydarzenia kulturalne w przestrzeni gminy, ▪ miejsca spotkań mieszkańców gminy ożywiane ich aktywnością, ▪ rozwój infrastruktury komunikacyjnej,

CS2. MIASTO I GMINA STRUMIEŃ – ATRAKCYJNE MIEJSCE DLA BIZNESU I KARIER ZAWODOWYCH

C2.1. Wysoka jakość kapitału ludzkiego stanowiącego podstawę rozwoju społeczno-gospodarczego rozwoju gminy.	▪ oferta edukacyjna dająca podstawy do dalszego kształcenia i sukcesu na rynku pracy,
C2.2. Atrakcyjność biznesowa wykorzystująca przygraniczne i komunikacyjne położenie gminy.	▪ dobrze skomunikowane i uzbrojone tereny inwestycyjne, ▪ promocja oferty inwestycyjnej gminy, ▪ instrumenty wspierające przedsiębiorczość wśród mieszkańców,
C2.3. Lokalne specjalizacje gospodarcze opierające się na łączeniu tradycji gospodarczych gminy z innowacjami.	▪ lokalne produkty oparte na tradycji, ▪ ekologiczne rolnictwo i ekologiczne produkty żywnościowe,
C2.4. Strumień ośrodkiem wyspecjalizowanej turystyki wykorzystującej położenie przyrodnicze i atuty kulturowe gminy.	▪ turystyka uzdrowiskowa, ▪ turystyka aktywna, ▪ agroturystyka, ▪ wędkarstwo, ▪ turystyka edukacyjna, ▪ rozwój infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej,

CS3. NOWOCZESNE ZARZĄDZANIE ROZWOJEM MIASTA I GMINY STRUMIEŃ

C3.1. Zaangażowanie mieszkańców w zarządzanie rozwojem gminy.	▪ mechanizmy partycypacji mieszkańców w procesach decyzyjnych,
C3.2. Warunki dla rozwoju gminy i społeczności lokalnej respektujące zasady rozwoju zrównoważonego (ekorozwoju).	▪ infrastruktura ochrony środowiska, ▪ proekologiczne postawy mieszkańców, ▪ racjonalne gospodarowanie zasobami przyrodniczymi i przestrzenią,

6. UWARUNKOWANIA REALIZACJI CELÓW STRATEGICZNYCH – ANALIZA SWOT

► Istota analizy SWOT

► Analiza SWOT dla celów strategicznych

Procesy rozwoju lokalnego są tak złożone i urozmaicone, że trudno jest w sposób jednoznaczny określić uwarunkowania rozwój ten wspierające lub hamujące. Klasycznym narzędziem umożliwiającym wartościowanie uwarunkowań jest analiza SWOT. Wykonana poniżej analiza SWOT została oparta na przedstawionych wcześniej analizach. Dla właściwego określenia wpływu konkretnych czynników na rozwój miasta i gminy analiza SWOT została przeprowadzona w kontekście sformułowanych celów strategicznych. W ramach analizy SWOT rozpoznano czynniki uplasowane w mieście i gminie oraz w otoczeniu. Czynniki zostały sklasyfikowane i oznaczone w następujący sposób:

- **SIŁY – STRENGTHS (S):**
czynniki zlokalizowane wewnątrz miasta i gminy mające (lub mogące mieć w przyszłości) pozytywny wpływ na rozwój lokalny, wyróżniające Strumień w sposób korzystny w otoczeniu, tworzące podstawy dla jego przyszłego rozwoju, podnoszące jego atrakcyjność i konkurencyjność w oczach mieszkańców, inwestorów, turystów;
- **SŁABOŚCI - WEAKNESSES (W):**
wewnętrzne czynniki mające (lub mogące mieć w przyszłości) negatywny wpływ na rozwój Strumienia, utrudniające rozwój i realizację zamierzeń; braki w potencjałach, obniżające pozycję miasta i gminy zarówno w oczach mieszkańców, jak też podmiotów zewnętrznych;
- **SZANSE - OPPORTUNITIES (O)**
czynniki w otoczeniu sprzyjające (lub mogące sprzyjać w przyszłości) rozwojowi miasta i gminy, umożliwiające eliminowanie słabości, wzmacnianie sił, uruchamianie nowych kierunków rozwoju;
- **ZAGROŻENIA – THREATS (T)**
czynniki w otoczeniu utrudniające (lub mogące utrudniać w przyszłości) rozwój miasta i gminy, stanowiące bariery w przełamywaniu aktualnych trudności i blokujące możliwości podejmowania działań w różnych, istotnych z punktu widzenia rozwoju Strumienia dziedzinach.

**Istota analizy
SWOT**

W ramach analizy otoczenia uwzględniono uwarunkowania uplasowane w:

- bezpośrednim obszarze funkcjonalnym miasta i gminy, to jest w powiecie cieszyńskim,
- subregionie południowym,
- województwie śląskim,
- kraju,
- otoczeniu międzynarodowym, szczególnie w Unii Europejskiej.

Na kolejnych stronach zamieszczono odrębnie wykonane analizy SWOT wskazujące uwarunkowania wspierające lub utrudniające osiągnięcie postawionych celów strategicznych.

SIŁY	SŁABOŚCI
S1. Duże przywiązanie mieszkańców do tradycji, zintegrowanie społeczności lokalnych wokół dziedzictwa kulturowego. S2. Przyjazna zabudowa gminy – dominująca zabudowa jednorodzinna oraz osiedla mieszkalne o umiarkowanej wielkości. S3. Dbłość mieszkańców o porządek w gminie i estetykę miejsca zamieszkania. S4. Różnorodność działań i aktywność licznych organizacji pozarządowych oraz środowisk liderek. S5. Wystarczająca w stosunku do potrzeb sieć opieki przedszkolnej, świetlic szkolnych i środowiskowych placów zabaw. S6. Funkcjonowanie Karty Wielodzietnej Rodziny. S7. Bezpieczeństwo w mieście i porządek publiczny. S8. Szeroka oferta MGOK i świetlic środowiskowych. S9. Doniosła rola gimnazjum – „szkoła odkrywców talentów”. S10. Rozszerzająca się oferta nowych dyscyplin sportowych oraz oferta turystyczna. S11. Istnienie w każdej miejscowości miejsc spotkań dla społeczności lokalnej (Centrum Integracji Wsi, sołtysówki). S12. Rozwijająca się na terenie gminy infrastruktura rekreacyjna.	W1. Roszczeniowe postawy nowych mieszkańców nie uwzględniające charakteru i potencjału gminy. W2. Niewystarczająca wiedza instytucji pomocy społecznej na temat realnych potrzeb beneficjentów pomocy skutkująca błędami w alokacji środków. W3. Brak ośrodka dziennego pobytu dla osób wymagających opieki, samotnych, schorowanych. W4. Koncentracja w jednym miejscu gminy osób dotkniętych problemami alkoholowymi. W5. Niewystarczająca sieć ścieżek rowerowych. W6. Lokalne braki w oświetleniu dróg. W7. Lokalnie występujące braki chodników. W8. Brak dostępu do Wi-Fi w miejscach publicznych. W9. Deficyty w lokalnej infrastrukturze technicznej. W10. Wymagająca poprawy komunikacja publiczna między miejscowościami. W11. Niewystarczająca oferta dla mieszkańców chcących rozwijać swoje zainteresowania i talenty artystyczne. W12. Słaba komunikacja publiczna w godzinach wieczornych oraz w weekendy i dni świąteczne.
SZANSE	ZAGROŻENIA
O1. Rozwijająca się współpraca samorządów terytorialnych w układzie krajowym i transgranicznym. O2. Dostępność funduszy unijnych na projekty społeczne. O3. Dobry dostęp do oferty edukacyjnej w regionie, w tym do szkolnictwa wyższego.	T1. Procesy demograficzne zachodzące we współczesnym społeczeństwie – starzenie się społeczeństwa. T2. Reprezentowana przez metropolie krajowe i europejskie duża siła przyciągania przedsiębiorczych i utalentowanych osób. T3. Rosnące wymagania społeczeństwa w zakresie zapewniania dostępu

**Analiza SWOT
dla celu
strategicznego
CS1. Miasto
i gmina
Strumień –
piękne
i przyjazne
miejsce
zapewniające
mieszkańcom
wysoką jakość
życia
i możliwości
rozwaju**

O4. Kształtowanie się w Polsce pozytywnych zachowań społecznych: wzrost aktywności społecznej, przedsiębiorczości, dążenie do podwyższania wykształcenia. O5. Wzrost zainteresowania w epoce globalizacji lokalną specyfiką i wyjątkowym dziedzictwem kulturalnym. O6. Wzrost społecznego zainteresowania usługami zagospodarowującymi czas wolny. O7. Rozwój regionalnej i krajowej infrastruktury komunikacyjnej poprawiający połączenia między Strumieniem i ośrodkami aglomeracyjnymi. O8. Zmiany w systemie edukacji dostosowujące system kształcenia do potrzeb rynku pracy oraz programy wzmacniania szkolnictwa zawodowego. O9. Ogólnospołeczne trendy do podwyższania kwalifikacji, w tym do korzystania ze szkolnictwa ustawicznego.	do usług publicznych. T4. Ograniczenia budżetowe samorządów lokalnych utrudniające realizację znaczących zadań inwestycyjnych oraz świadczenie usług publicznych na wysokim poziomie. T5. Napływ, głównie za pośrednictwem mass mediów, negatywnych wzorców kulturowych, które mogą degradować system wartości wyznaczających funkcjonowanie społeczności lokalnych. T6. Zanik zwyczajów, obrzędowości. T7. Wzrost patologii społecznych. T8. Duża konkurencja w pozyskiwaniu środków unijnych.
--	---

SŁY	SŁABOŚCI	Analiza SWOT dla celu strategicznego CS2. <i>Miasto i gmina Strumień – atrakcyjne miejsce dla biznesu i karier zawodowych</i>
S1. Wysoka jakość lokalnego kapitału ludzkiego – solidność, pracowitość, odpowiedzialność. S2. Dążenie mieszkańców do podwyższania posiadanych kwalifikacji oraz system kształcenia dający podstawy dla wzmacniania kapitału ludzkiego. S3. Lokalny potencjał przedsiębiorczości oraz firmy z tradycjami. S4. Stabilna kondycja finansowa lokalnych przedsiębiorstw. S5. Ekologiczny potencjał rolnictwa – wytwarzanie produktów ekologicznych. S6. Zasoby wodne i tradycje umożliwiające rozwój gospodarki rybackiej. S7. Korzystne usytuowanie komunikacyjne miasta – droga 81. S8. Położenie transgraniczne	W1. Mały wewnętrzny rynek zbytu produktów i usług. W2. Brak lokalnego produktu kojarzonego z gminą. W3. Ograniczone możliwości finansowe lokalnych przedsiębiorców do wdrażania zmian i wprowadzania innowacji. W4. Słabo identyfikowalny wizerunek gminy na rynku inwestycyjnym, zwłaszcza w porównaniu z dużymi ośrodkami aglomeracyjnymi województwa. W5. Niedostatecznie rozwinięta liniowa infrastruktura rekreacyjna i turystyczna (np. ścieżki rowerowe) umożliwiające rozwój małego biznesu (gastronomia). W6. Wymagająca wzmocnienia – pod względem jakościowym i ilościowym – oferta gastronomiczno-hotelowa	

umożliwiające nawiązywanie współpracy gospodarczej. S9. Korzystne warunki dla zakładania i rozwoju gospodarstw agroturystycznych. S10. Znaczna powierzchnia atrakcyjnych terenów przyrodniczych umożliwiającą rozwój funkcji rekreacyjnych ważnych dla mieszkańców oraz turystów. S11. Położenie w sąsiedztwie dużych aglomeracji stanowiących rynek dla usług czasu wolnego. S12. Unikatowe złoża solanki o potencjalnym znaczeniu gospodarczym. S13. Otwartość samorządu lokalnego na współpracę z przedsiębiorcami i podejmowanie innowacyjnych działań. S14. Spójna wizja rozwoju miasta i gminy wspierana przez opracowanie dokumentów strategicznych oraz planistycznych; odpowiednie zapisy w planie zagospodarowania przestrzennego dla lokalizacji usług i przedsiębiorstw.	podwyższająca atrakcyjność Strumienia jako ośrodka turystycznego. W7. Brak lokalnej oferty podwyższania kwalifikacji zawodowych. W8. Brak połączeń kolejowych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
O1. Restrukturyzacja gospodarki regionu przyczyniająca się do pozytywnych zmian jakościowych na rynku pracy województwa śląskiego. O2. Dostępność atrakcyjnych miejsc pracy w miastach aglomeracji oraz możliwość sprawnego dojazdu do pracy z gminy. O3. Dostępność funduszy unijnych na projekty wspierające innowacyjność w firmach oraz na nawiązywanie kontaktów między nauką, edukacją i biznesem. O4. Wzrost gospodarczy zwiększający zainteresowanie i możliwości wdrażania rozwiązań innowacyjnych. O5. Rozwój turystyki jako znaczącego sektora w gospodarce krajowej	T1. Zwiększająca się konkurencja sąsiednich miast o inwestorów. T2. Relatywnie wysokie koszty prowadzenia działalności gospodarczej, w tym wysokie koszty pracy poszerzające funkcjonowanie "szarej strefy". T3. Odptyw potencjału ludzkiego – pozostawanie młodych mieszkańców gminy w ośrodkach akademickich, odptyw wykwalifikowanych mieszkańców. T4. Obostrzenia wynikające z funkcjonowania obszaru Natura 2000. T5. Tereny zalewowe. T6. Stereotypowy wizerunek Górnego Śląska utrudniający rozwój niektórych rodzajów działalności gospodarczej (turystyka, rekreacja).

O6. i regionalnej. Możliwości utworzenia na terenie gminy Zdroju.	T7. Oslabienie demograficzne województwa śląskiego prowadzące do deficytu w regionie wykształconej i doświadczonej kadry.
O7. Rosnące zainteresowanie komercyjnymi usługami opiekuńczymi.	T8. Uzależnienie tempa napływu inwestorów od wahań globalnej koniunktury.
O8. Wzrost zainteresowania zdrowym stylem życia, zdrową żywnością.	T9. Brak możliwości przekwalifikowania wysokiej klasy gruntów ornych w celu przygotowania terenów inwestycyjnych.
O9. Rosnące znaczenie w polityce krajowej i regionalnej innowacyjności i kreatywności.	T10. Niestabilna sytuacja geopolityczna oraz kryzys gospodarczy na świecie.
O10. Rozwój szkolnictwa wyższego i sektora badawczo-rozwojowego w regionie wspierający rozwój gospodarki opartej na wiedzy.	
O11. Promocja inwestycyjna województwa śląskiego.	
O12. Rozwój publicznych i komercyjnych instrumentów wspierających uruchamianie własnej działalności gospodarczej.	
O13. Proces rozwoju i unowocześniania regionalnego i krajowego układu komunikacyjnego.	

SŁY	SŁABOŚCI	Analiza SWOT dla celu strategicznego CS3. Nowoczesne zarządzanie rozwojem miasta i gminy Strumień
S1. Pozytywny wewnętrzny wizerunek miasta i gminy.	W1. Niski poziom zaangażowania młodych mieszkańców w politykę lokalną.	
S2. Brak upartyjnienia samorządu lokalnego.	W2. Zróżnicowane warunki i problemy miejskiej i wiejskiej części gminy utrudniające wypracowanie spójnej polityki lokalnej.	
S3. Wykształcone społeczeństwo mogące odpowiedzialnie uczestniczyć w kształtowaniu procesów rozwoju lokalnego.	W3. Ograniczone możliwości finansowania rozwoju miasta i gminy.	
S4. Funkcjonujące mechanizmy konsultacji społecznych.	W4. Mała świadomość mieszkańców na temat możliwości uzyskania informacji oraz uczestnictwa w lokalnych procesach decyzyjnych.	
S5. Wysoki poziom integracji społeczności lokalnej.	W5. Brak wiedzy mieszkańców na temat zasad funkcjonowania samorządu oraz podziału kompetencji między szczeblami administracji.	
S6. Relatywnie młode społeczeństwo zamieszkujące gminę.	W6. Nieuporządkowana własność	
S7. Duża ilość organizacji pozarządowych angażujących się w działania na rzecz rozwoju lokalnego.		
S8. Aktywizacja społeczna mieszkańców następująca dzięki działalności sektora		

pozarządowego. S9. Działalność Lokalnej Grupy Działania i Lokalnej Grupy Rybackiej. S10. System e-urząd. S11. Dobry dostęp do Internetu. S12. Opracowanie i wdrażanie dokumentów wytyczających rozwój gminy. S13. Sukcesy w pozyskiwaniu i wykorzystywaniu środków z zewnętrznych źródeł finansowania.	przestrzeni publicznej (np. wały wzdłuż Wisły, rowy itp.).
SZANSE	ZAGROŻENIA
O1. Rozwój technologii informatycznych otwierający nowe możliwości kontaktów między władzami lokalnymi a mieszkańcami. O2. Nowe technologie ułatwiające zarządzanie miastem. O3. Dostępność środków z funduszy UE dla samorządów terytorialnych i organizacji obywatelskich. O4. Rosnące zainteresowanie przedsiębiorców przedsięwzięciami realizowanymi w partnerstwie z samorządami terytorialnymi. O5. Preferowanie w nowym okresie programowania projektów partnerskich realizowanych z udziałem kilku gmin lub we współpracy podmiotów reprezentujących różne sektory.	T1. Niestabilność przepisów prawnych, głównie w zakresie dochodów samorządu terytorialnego. T2. Niebezpieczeństwo przenoszenia ze szczebla krajowego na szczebel samorządowy złego wizerunku polityki i polityków. T3. Uregulowania prawne utrudniające realizację projektów partnerstwa publiczno-prywatnego. T4. Rosnące wymagania społeczeństwa w zakresie zapewnienia dostępu do usług publicznych. T5. Duża konkurencja o środki unijne ograniczająca realizację ważnych projektów lokalnych.

7. KIERUNKI I KLUCZOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA WDRAŻAJĄCE CELE STRATEGICZNE

- ▶ Wdrażanie strategii przez kierunki i projekty
- ▶ Kierunki i kluczowe projekty

Podstawowe ścieżki wdrażania celów strategicznych zostały opisane poniżej w formie kierunków. Kierunki są rozumiane jako sposoby osiągania celów, w ramach których zawierają się:

- **projekty** (czyli mające swój początek i koniec oraz określony cel sekwencje uporządkowanych zadań prowadzące do osiągnięcia konkretnego produktu – materialnego lub niematerialnego),
- **działania** (to jest aktywności o charakterze stałym, rutynowym, w wyniku których powstają określone – materialne bądź niematerialne – produkty lub też są to aktywności uznawane za istotne dla harmonijnego funkcjonowania miasta i gminy; działania mogą stanowić stałe aktywności, które uruchamiane są po zakończeniu realizacji projektu).

Opis wdrażania przez kierunki i projekty sprzyja **elastyczności strategii**; wdrażanie odbywa się zgodnie z bieżącym kontekstem i możliwościami realizacyjnymi, zaś główna linia strategiczna jest zachowana, ponieważ kierunki są ściśle przyporządkowane do celów strategicznych i celów szczegółowych.

Konkretne wdrażanie strategii rozwoju miasta i gminy Strumień odbywać się będzie poprzez realizację projektów, z których część określono na etapie formułowania dokumentu, inne zaś będą do strategii wprowadzane stopniowo wraz z pojawiającymi się możliwościami ich finansowania. Strategia pozostaje więc otwarta na kolejne projekty, zwłaszcza zaś te, które będą zgłaszane przez podmioty lokalne. Mechanizmy wprowadzania partnerskich projektów do realizacji opisano w części dotyczącej zarządzania strategią. W strategii **określono tylko projekty kluczowe**, uznawane za ważne i realne w momencie formułowania dokumentu; oznacza to, że dla części kierunków **projekty powinny zostać dopiero wypracowane w dialogu ze społecznością lokalną**.

**Wdrażanie
strategii przez
kierunki
i projekty**

Przedstawione projekty kluczowe zostały opracowane w oparciu analizę SWOT. Projekty są rozumiane jako przedsięwzięcia pozwalające na zrealizowanie celów strategicznych poprzez:

- wykorzystanie sił miasta i gminy lub szans w otoczeniu,
- przezwyciężenie słabości miasta i gminy lub zagrożeń w otoczeniu,
- wzmocnienie korzystnych lub osłabienie niekorzystnych relacji pomiędzy czynnikami wnętrza i otoczenia,
- zbudowanie nowych wartości (innowacyjność).

Jako informację dodatkową o projektach zamieszczono horyzont realizacji. Ustalono dwa podstawowe horyzonty realizacji:

- bliższy – projekt powinien zostać zrealizowany do roku 2017 (z możliwością jego kontynuacji w kolejnych latach),
- dalszy – rok 2020+.

Przyjęcie konkretnego projektu do wdrożenia powinno zostać poprzedzone opracowaniem szczegółowej karty projektu uzasadniającej jego znaczenie strategiczne oraz porządkującej podstawowe informacje o projekcie, a zwłaszcza kosztach i korzyściach jego realizacji. Przygotowanie kart projektowych powinno

być powierzone liderom realizującym projekt. Należy podkreślić, że liderem takimi może być każdy podmiot zainteresowany udziałem w realizacji strategii, gotowy do podjęcia obowiązków organizacyjnych i utrzymywania kontaktu z komórką zarządzającą wdrażaniem strategii.

Cele szczegółowe	Kierunki	
1.1. Silne więzi między mieszkańcami oraz ich odpowiedzialność za swoje miejsce zamieszkania.	K1. Edukacja mieszkańców w zakresie wartości dziedzictwa kulturowego miasta i gminy. K2. Udział w powiatowych i regionalnych wydarzeniach aktywizujących mieszkańców oraz promujących Strumień na arenie powiatowej, regionalnej i ponadregionalnej. K3. Organizacja wydarzeń umożliwiających rywalizację mieszkańców miejscowości w zakresie pielęgnowania dziedzictwa, utrzymywania porządku, realizacji inicjatyw społecznych itp. K4. Organizacja wydarzeń prezentujących dorobek mieszkańców poszczególnych miejscowości. K5. Organizacja wydarzeń integracyjnych w różnych środowiskach. K6. Tworzenie miejsc stałych lub sezonowych spotkań mieszkańców. K7. Organizacyjne, finansowe i rzeczowe wsparcie dla liderów animujących lokalną aktywność. K8. Podejmowanie inicjatyw na rzecz wzmacniania więzi międzypokoleniowych. K9. Udostępnianie mieszkańcom majątku miasta i gminy (obiekty, infrastruktura) do realizacji aktywności społecznej i kulturalnej.	Kierunki wdrażające cel strategiczny „Miasto i gmina Strumień – piękne i przyjazne miejsce zapewniające mieszkańcom wysoką jakość życia i możliwości rozwoju”
1.2. Dogodne warunki dla rozwoju rodzin.	K10. Stałe monitorowanie sytuacji i potrzeb rodzin. K11. Zwiększenie dostępności do usług wspierających funkcjonowanie rodzin. K12. Zwiększenie dostępności do mieszkań socjalnych dla najbardziej potrzebujących rodzin.	

	K13. Stałe doskonalenie systemu specjalistycznej opieki nad rodzinami dysfunkcyjnymi. K14. Poszerzanie oferty edukacyjnej, w tym pozalekcyjnej. K15. Rozwój infrastruktury umożliwiającej aktywne spędzanie czasu wolnego przez rodziny.
1.3. Solidarność społeczności lokalnej z mieszkańcami wymagającymi wsparcia.	K16. Rozwój wolontariatu. K17. Wspieranie inicjatyw mieszkańców i organizacji pozarządowych angażujących się w działalność charytatywną. K18. System wsparcia dla podmiotów ekonomii społecznej – edukacja, wsparcie finansowe, udostępnianie lokali. K19. System wsparcia dla rodzin w trudnej sytuacji ekonomicznej. K20. Projekty edukacyjno-wychowawcze dla grup defaworyzowanych (podnoszące kompetencje i zmieniające postawy). K21. Poszerzenie oferty „sióstr środowiskowych”. K22. Rozwój specjalistycznych poradni. K23. Podnoszenie dostępności do usług opiekuńczych i zdrowotnych, w tym stworzenie placówek opiekuńczych dla osób starszych. K24. Podejmowanie działań kształtujących empatię wśród młodych mieszkańców. K25. Monitorowanie sytuacji grup zagrożonych problemami społecznymi. K26. Społeczna rewitalizacja obszarów problemowych, w tym obszarów o trudnej sytuacji demograficznej.
1.4. Szerokie możliwości rozwijania talentów sportowych i artystycznych oraz atrakcyjnego i twórczego spędzania czasu wolnego.	K27. Wspieranie przez szkoły dzieci i młodzieży w rozwijaniu talentów. K28. Wspieranie mieszkańców w organizowaniu imprez promujących lokalne talenty. K29. Udostępnianie infrastruktury szkół i instytucji kultury dla mieszkańców realizujących

	działania artystyczne. K30. Promocja społecznej odpowiedzialności biznesu w zakresie wspierania utalentowanych mieszkańców gminy. K31. Pozyskiwanie mecenasów kultury finansujących stypendia i nagrody w konkursach. K32. Realizacja projektów na rzecz promocji talentów przy wykorzystaniu środków unijnych. K33. Wykształcenie grupy specjalistycznych instruktorów sportowych i artystycznych. K34. Podnoszenie standardu obiektów sportowych i rekreacyjnych. K35. Podnoszenie standardu obiektów kulturalnych. K36. Wspieranie rozgrywek nieformalnych lig inicjowanych przez mieszkańców.
1.5. Bezpieczna, funkcjonalna i zadbane, przestrzeń wyróżniająca gminę w regionie.	K37. Wykorzystanie historyczno-kulturowego potencjału centrum Strumienia dla rozwoju funkcji miastotwórczych. K38. Podnoszenie estetyki przestrzeni publicznych. K39. Rozwój rekreacyjnej infrastruktury liniowej: ścieżki rowerowe, ścieżki do nordic walking, trasy narciarstwa biegowego. K40. Wspieranie rozwoju prywatnego transportu zbiorowego łączącego sąsiednie miejscowości oraz gminy, w tym szczególnie transportu w godzinach wieczornych oraz w dni świąteczne i weekendy. K41. Rozwój infrastruktury transportu zrównoważonego, w tym bezpiecznych ścieżek rowerowych i pieszych w ramach miasta i gminy oraz w połączeniu z gminami sąsiednimi. K42. Rewitalizacja z udziałem mieszkańców centrów miejscowości oraz wzbogacanie ich funkcji. K43. Wprowadzenie systemu monitoringu przestrzeni.

	K44. Podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz promowanie zachowań proekologicznych.	
P.1. Organizacja konkursu na najpiękniejszy ogród przydomowy (I horyzont realizacji). P.2. Udział w konkursie na gminę przyjazną środowisku (I horyzont realizacji). P.3. Udział w konkursie na najpiękniejszą wieś (I horyzont realizacji). P.4. Organizacja turniejów wsi, dożynek itp. (I horyzont realizacji). P.5. Spotkania ekumeniczne organizowane przez aktywne osoby działające w środowiskach parafialnych (I horyzont realizacji). P.6. Utworzenie Uniwersytetu III Wieku (I horyzont realizacji). P.7. Program promocji postaw odpowiedzialności za innych mieszkańców miasta oraz kształtowania wrażliwości na problemy społeczne (I horyzont realizacji). P.8. Otwarcie żłobka (I horyzont realizacji). P.9. Uruchomienie domu dziennego pobytu dla osób starszych oraz osób wymagających wsparcia (I horyzont realizacji). P.10. Utworzenie Banku Wolnego Czasu (I horyzont realizacji). P.11. Utworzenie miejsca dla przesiedlanych rodzin na wypadek klęski żywiołowej (I horyzont realizacji). P.12. Powołanie warsztatów terapii zajęciowej (I horyzont realizacji). P.13. Budowa skate parku (II horyzont realizacji). P.14. Budowa siłowni plenerowych w każdej miejscowości gminy (II horyzont realizacji). P.15. Stała galeria sztuki artystów lokalnych (I horyzont realizacji). P.16. Uzupełnienie wału i budowa śluzy przy Wiśle (II horyzont realizacji). P.17. Budowa infrastruktury transportu zbiorowego w Strumieniu (II horyzont realizacji). P.18. Budowa ścieżki rowerowej na wałach Wisły i zbiornika Goczałkowickiego (II horyzont realizacji). P.19. Odbudowa zniszczonej kładki na Knajce (I horyzont realizacji).		Kluczowe projekty dla celu strategicznego „Miasto i gmina Strumień – piękne i przyjazne miejsce zapewniające mieszkańcom wysoką jakość życia i możliwości rozwoju”
Cele szczegółowe	Kierunki	
2.1. Wysoka jakość kapitału ludzkiego stanowiącego podstawę rozwoju społeczno-gospodarczego rozwoju gminy.	K45. Działania wzmacniające kompetencje cywilizacyjne mieszkańców, w tym umożliwiające odnalezienie się na rynku pracy, kształtowanie kariery zawodowej, uczenie się. K46. Wspieranie przedsiębiorczości wśród młodych mieszkańców. K47. Wspieranie organizacji pozarządowych podejmujących działania na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców. K48. Zwiększenie dostępności do szkolnictwa ponadgimnazjalnego oraz zawodowego. K49. Wspieranie współpracy biznesu	Kierunki wdrażające cel strategiczny „Miasto i gmina Strumień – atrakcyjne miejsce dla biznesu i karier zawodowych”

	i edukacji w procesie kształtowania kompetencji praktycznych, w tym z partnerami spoza gminy. K50. Podniesienie dostępności kształcenia ustawicznego. K51. Doradztwo zawodowe oraz warsztaty wspierające młodych mieszkańców w wyborze ścieżki zawodowej.
2.2. Atrakcyjność biznesowa wykorzystująca przygraniczne i komunikacyjne położenie gminy.	K52. Projekty integrujące społeczności pogranicza i wspierające rozwój przedsiębiorczości wykorzystującej przygraniczne położenie gminy. K53. Promocja specyfiki gospodarczej pogranicza i unikatowych produktów tego obszaru. K54. Wspieranie firm i gospodarstw rolnych tworzących ofertę dla podróżujących w strefie przygranicznej.
2.3. Lokalne specjalizacje gospodarcze opierające się na łączeniu tradycji gospodarczych gminy z innowacjami.	K55. Przygotowywanie terenów inwestycyjnych, w tym w partnerstwie z prywatnymi właścicielami, wzdłuż ciągów komunikacyjnych. K56. Wspólna promocja miasta i firm. K57. Wspieranie procesów integracji środowiska gospodarczego gminy. K58. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości w sektorach związanych z rozwojem oferty spędzania czasu wolnego. K59. Promocja unikatowych wartości wód solankowych. K60. Odbudowa dobrych tradycji rybackich, w tym rozbudowa stawów hodowlanych. K61. Wspieranie współpracy gospodarstw rolnych, gospodarstw rybackich, przedsiębiorstw przetwórczych, podmiotów turystyki.
2.4. Strumień wyspecjalizowanej turystyki wykorzystującej położenie przyrodnicze i atuty kulturowe gminy.	K62. Promocja turystyczna gminy. K63. Wspieranie rozwoju typów turystyki uzasadnionych warunkami naturalnymi gminy: ▪ turystyka aktywna, ▪ agroturystyka, ▪ wędkarstwo,

	▪ turystka edukacyjna, K64. Wykreowanie pakietowego produktu turystyki uzdrowiskowej. K65. Rozwój turystyki i rekreacji dla osób w podeszłym wieku. K66. Rozwój infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej. K67. Przygotowanie materiałów informacyjnych dla turystów i ich upowszechnianie przy wykorzystaniu różnych mediów. K68. Organizacja plenerowych wydarzeń przyciągających turystów. K69. Rozwój infrastruktury technicznej umożliwiającej ograniczenie negatywnego wpływu turystyki na środowisko przyrodnicze gminy. K70. Szkolenia dla przedsiębiorców na temat tworzenia współpracy w tworzeniu oferty turystycznej.	
P.20. Uruchomienie w partnerstwie z biznesem systemu monitoringu klimatu przedsiębiorczości – cykliczne badanie opinii i zachowań przedsiębiorców i inwestorów (I horyzont realizacji). P.21. Wirtualny asystent inwestora – internetowe narzędzie udzielania informacji i obsługi inwestora (I horyzont realizacji). P.22. System szkoleń, warsztatów, kursów podnoszących kompetencje zarządcze właścicieli mikro i małych firm (I horyzont realizacji). P.23. Stworzenie systemu wsparcia dla przedsiębiorców i inwestorów tworzących nowe miejsca pracy (I horyzont realizacji). P.24. Utworzenie inkubatora przedsiębiorczości dla firm zakładanych przez młodych mieszkańców gminy (I horyzont realizacji). P.25. Stworzenie systemu ścieżek rowerowych wraz ze stanowiskami edukacyjnymi (II horyzont realizacji). P.26. Stworzenie systemu ścieżek edukacyjnych i punktów obserwacji przyrody (I horyzont realizacji). P.27. Rekonstrukcje historyczne jako wydarzenia przyciągające turystów (I horyzont realizacji). P.28. Konkursy na produkty lokalne (I horyzont realizacji). P.29. Festiwal Chórów jako produkt turystyki kulturalnej (I horyzont realizacji). P.30. Organizowanie corocznych imprez promujących rękodzieło i produkty lokalne, w tym z partnerami z gmin przygranicznych Polski, Czech i Słowacji (I horyzont realizacji).		Kluczowe projekty dla celu strategicznego „Miasto i gmina Strumień – atrakcyjne miejsce dla biznesu i karier zawodowych”
Cele szczegółowe	Kierunki	Kierunki
3.1. Zaangażowanie mieszkańców w zarządzanie rozwojem gminy.	K71. Przekazywanie zadań i środków dla społeczności lokalnych oraz organizacji pozarządowych. K72. Stworzenie systemu bieżącego przepływu informacji między	Kierunki wdrażające cel strategiczny „Nowoczesne zarządzanie rozwojem

	podmiotami rozwoju lokalnego. K73. Bezpośrednie formy kontaktów i współpracy między podmiotami lokalnymi – warsztaty, spotkania, konferencje itp. K74. Współpraca projektowa podmiotów mogących wpływać na rozwiązywanie problemów społecznych miasta – samorząd, organizacje pozarządowe, parafie, szkoły, instytucje sportu i kultury itp. K75. Inicjowanie przez miasto projektów międzysektorowych. K76. Podwyższanie kompetencji podmiotów lokalnych w zakresie zarządzania projektami oraz pozyskiwania środków z funduszy unijnych. K77. Monitorowanie skutków podejmowanych decyzji. K78. Wdrażanie nowych technologii zarządzania miastem, szczególnie w zakresie planowania przestrzennego, e-administracji, monitorowania procesów rozwoju.	miasta i gminy Strumień
3.2. Warunki dla rozwoju gminy i społeczności lokalnej respektujące zasady rozwoju zrównoważonego (ekorozwoju).	K79. Uzupełnienia braków w infrastrukturze technicznej warunkującej zrównoważony rozwój społeczno-ekonomiczny gminy. K80. Promowanie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii. K81. Kształtowanie świadomości mieszkańców w zakresie możliwości korzystania z zasobów obszaru Natura 2000.	
P.31. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej w zlewni oczyszczalni ścieków w Strumieniu – budowa kanalizacji sanitarnej w Strumieniu i Zbytkowie – etap II (I horyzont realizacji). P.32. Budowa kanalizacji sanitarnej w Gminie Strumień – etap III (I horyzont realizacji). P.33. Przebudowa i modernizacja istniejącej kanalizacji sanitarnej w mieście Strumień - etap IV (I horyzont realizacji). P.34. Budowa kanalizacji sanitarnej w Gminie Strumień – etap V (II horyzont realizacji). P.35. Termomodernizacja Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Zabłociu (II horyzont realizacji). P.36. Termomodernizacja Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Bąkowie (II horyzont realizacji).		Kluczowe projekty dla celu strategicznego „Nowoczesne zarządzanie rozwojem miasta i gminy Strumień”

-
- P.37. Modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego w Gminie Strumień w oparciu o wydajną energetycznie technologię LED (II horyzont realizacji).
- P.38. Termomodernizacja Zespołu Szkolno–Przedszkolnego w Pruchnej - etap I (I horyzont realizacji).
- P.39. Termomodernizacja Zespołu Szkolno–Przedszkolnego w Pruchnej - etap II (II horyzont realizacji).
- P.40. Modernizacja kotłowni w Strumieniu wraz z przebudową sieci ciepłowniczej (I horyzont realizacji).
- P.41. Promocja strategii i możliwości dostarczanych przez strategię mieszkańcom (I horyzont realizacji).
- P.42. Opracowanie strategii promocji miasta i gminy – promocja inwestycyjna, turystyczna, promocja miasta jako miejsca zamieszkania (I horyzont realizacji).
- P.43. Tworzenie międzysektorowych zespołów zadaniowych do realizacji złożonych zadań strategicznych oraz konsultowania decyzji (I horyzont realizacji).
- P.44. Akademia Aktywnego Mieszkańca – cykl szkoleń, spotkań dotyczących kreowania lokalnych liderów, prawa lokalnego, partycypacji społecznej, społeczeństwa obywatelskiego (I horyzont realizacji).
- P.45. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury odprowadzania wód opadowych (I horyzont realizacji).
-

8. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ

- ▶ Założenia dotyczące systemu wdrażania strategii
 - ▶ Mechanizm monitoringu i ewaluacji
 - ▶ Finansowanie strategii
- ▶ Partnerstwo w procesie wdrażania strategii

Efektywność procesu zarządzania strategicznego uzależniona jest od stworzenia sprawnego systemu implementacji oraz przyjęcia procedur ewaluacji procesu wdrożeniowego. Strategia nie może być utożsamiana z prostą listą zadań, które należy zrealizować w określonym harmonogramie czasowym lecz powinna być traktowana jako fundament dla podejmowania i realizacji kolejnych decyzji kształtujących przyszłość miasta i gminy w perspektywie średniej i długiej. Takie podejście nawiązuje bezpośrednio do założenia, że głównym aktorem rozwoju lokalnego jest społeczność lokalna oraz inni użytkownicy miasta. Zarządzanie strategią musi uwzględniać zmiany zachodzące w uwarunkowaniach występujących w Strumieniu i w jego otoczeniu oraz zmiany w postawach i aspiracjach podmiotów wpływających na rozwój lokalny. Ta złożona sytuacja powoduje, że wraz z przyjęciem strategii konieczne staje się zapewnienie warunków pozwalających na:

- pokonanie barier pomiędzy fazą koncepcyjną a wdrożeniową, zainicjowanie przedsięwzięć przygotowujących do konsekwentnego realizowania projektów zawartych w strategii, harmonijne przekładanie kolejnych zapisów strategii na konkretne działania,
- zachowanie elastyczności strategii, to jest stworzenie warunków umożliwiających dostosowywanie podejmowanych działań wdrożeniowych do zmieniającej się sytuacji w mieście oraz otoczeniu.

Podstawy systemu wdrażania strategii rozwoju miasta i gminy Strumień obejmują:

- strategię – czyli egzekwowanie zgodności podejmowanych działań z generalną linią rozwoju miasta i gminy,
- taktykę – to jest kontekstowe tworzenie projektów pozwalające na podejmowanie decyzji zgodnych z linią strategiczną, a równocześnie umożliwiającego wykorzystywanie doraźnych szans i pokonywanie zagrożeń,
- partnerstwo – oznaczające oparcie procesu tworzenia projektów strategicznych na oczekiwaniach i aktywności podmiotów z miasta i gminy oraz otoczenia.

Konkretnie, system wdrażania strategii składa się z:

- systemu bieżącego zarządzania wdrażaniem strategii,
- mechanizmu monitoringu i ewaluacji opierającego się na wielowymiarowym systemie wskaźników oraz uwzględniającego procedury aktualizacji strategii,
- systemu kreowania i wdrażania partnerskich projektów.

Sformalizowane podejście do wdrażania i ewaluacji strategii związane jest z założeniem wprowadzania do strategii projektów partnerskich, których liderami będą inne niż samorząd lokalny podmioty. Docelowo takie projekty powinny stać się wiodącymi we wdrażaniu strategii. Warunkiem koniecznym jest scentralizowanie informacji o procesie wdrażania. W procesie tym należy pogodzić partnerstwo podmiotów z konsekwentną realizacją zapisów dokumentu. System ewaluacji warunkuje możliwości godzenia realizowanych projektów i kierunków oraz wykorzystywanych narzędzi wdrażania z kontekstowo zachodzącymi zmianami w gminie i jej otoczeniu.

**Założenia
dotyczące
systemu
wdrażania
strategii**

Podstawę systemu wdrażania i monitoringu strategii stanowi zbiór wskaźników umożliwiających ocenę procesów zachodzących w mieście oraz skuteczności realizacji strategii. Na system wskaźników składa się:

- zbiór wskaźników szczegółowych, których monitorowanie pozwala na ocenę tempa osiągnięcia celów strategicznych,
- zbiór wskaźników projektowych umożliwiających śledzenie tempa realizacji projektów strategicznych.

Pierwsza część systemu wskaźników obejmuje wskaźniki określone dla celów strategicznych. Wykorzystanie wskaźników warunkowane jest następującymi niezbędnymi działaniami organizacyjnymi:

- przyjęcie horyzontu zbierania danych – generalnie, proponuje się przyjęcie rocznego horyzontu zbierania danych i opracowywania raportów wdrożeniowych,
- określenie partnerów mogących dzielić się informacjami „wypełniającymi” wskaźniki konkretną treścią,
- doprecyzowanie wskaźników poprzez wybór informacji reprezentatywnych dla danego wskaźnika (np. wyznaczenie przestrzeni, dla której dane będą gromadzone i analizowane, określenie wybranej grupy podmiotów podlegających analizie, wybór aktywności reprezentatywnych dla większego zakresu aktywności itp.),
- prowadzenie dynamicznych analiz umożliwiających uchwycenie trendów w ramach wskaźników,
- porównywanie – jeżeli to możliwe – wskaźników uzyskiwanych przez Strumień, ze wskaźnikami uzyskiwanymi w innych jednostkach uznawanych za punkty odniesienia.

**Mechanizm
monitoringu
i ewaluacji
oraz
wskaźniki
realizacji
celów
strategic-
nych**

Podstawowym działaniem wdrożeniowym musi być przeprowadzenie konsultacji z podmiotami lokalnymi na temat możliwości gromadzenia i dzielenia się konkretnymi informacjami istotnymi z punktu widzenia oceny tempa i jakości realizacji strategii, przy zachowaniu wiodącej funkcji Urzędu Miasta i Gminy jako podmiotu organizującego cały proces monitoringowy.

Poniżej zaprezentowano szerokie menu wskaźników. W pierwszym horyzoncie wdrażania należy wybrać tylko wskaźniki najłatwiej dostępne. W kolejnych latach liczba wskaźników powinna być systematycznie weryfikowana pod kątem ich dostępności oraz rozszerzana aż do zbudowania systemu o wysokich walorach diagnostycznych. Przy każdym ze wskaźników zaznaczono pożądany trend:

- (↗) – wartości, które powinny wzrastać,
- (↔) – wartości, które powinny być relatywnie stałe,
- (↘) – wartości, które powinny spadać.

Wskaźniki zostały tak dobrane, aby pokazywać nie tylko realizację celów, ale także określić warunki brzegowe³ wynikające przede wszystkim z podporządkowania strategii zasadom rozwoju zrównoważonego.

Odrębnym zagadnieniem jest ustalenie wartości docelowych, które mogą zostać

³ dla wybranych celów szczegółowych, których realizacja związana jest z wykorzystywaniem przestrzeni oraz zasobów przyrodniczych

uznane za zadowalające dla społeczności lokalnej. Część wskaźników wymaga stałego wzmacniania i powiększania; są jednak również takie, które po osiągnięciu pewnej wartości nie muszą już być powiększane ze względu na pełne lub prawie pełne zaspokojenie potrzeb lokalnych. Uchwycenie tego stanu jest również jednym z zadań systemu monitoringu.

Cele szczegółowe	Wskaźniki	
1.1. Silne więzi między mieszkańcami oraz ich odpowiedzialność za swoje miejsce zamieszkania.	Wskaźniki realizacji: – odsetek mieszkańców funkcjonujących w organizacjach obywatelskich (↗), – liczba osób zaangażowanych w wolontariat (↗), – liczba organizacji obywatelskich działających na terenie miasta i gminy (↗), – frekwencja wyborcza, zwłaszcza w wyborach samorządowych (↗), – liczba miejskich wydarzeń rozrywkowych i sportowo-rekreacyjnych organizowanych w ciągu roku (↗), – szacunkowa liczba uczestników wydarzeń organizowanych w mieście i gminie (↗),	
1.2. Dogodne warunki dla rozwoju rodzin.	Wskaźniki realizacji: – liczba bezrobotnych w grupie wiekowej do 35 lat (↘), – dochody gospodarstw domowych (↗), – warunki zamieszkania wyrażone wyposażeniem infrastrukturalnym mieszkań, powierzchnią mieszkania na osobę (↗), – liczba nowych mieszkańców / saldo migracji (↗),	Wskaźniki realizacji celów szczegółowych
1.3. Solidarność społeczności lokalnej z mieszkańcami wymagającymi wsparcia.	Wskaźniki realizacji: – liczba podmiotów przedsiębiorczości społecznej (↗), – liczba zatrudnianych przez podmioty przedsiębiorczości społecznej (↗),	
1.4. Szerokie możliwości rozwijania talentów sportowych i artystycznych oraz atrakcyjnego i twórczego spędzania czasu wolnego.	Wskaźniki realizacji: – liczba mieszkańców uczestniczących w zajęciach kulturalnych, rozrywkowych, sportowych, edukacyjnych itp. (z uwzględnieniem przekrojów wiekowych) – atrakcyjność oferty instytucji organizujących wolny czas	

	mieszkańców (↗),
1.5. Bezpieczna, zadbane, funkcjonalna przestrzeń wyróżniająca gminę w regionie.	Wskaźniki realizacji: – liczba wydarzeń organizowanych w przestrzeniach publicznych miasta i gminy (↗), – liczba kompleksowo zmodernizowanych obiektów komunalnych (↗),
2.1. Wysoka jakość kapitału ludzkiego stanowiącego podstawę rozwoju społeczno-gospodarczego rozwoju gminy.	Wskaźniki realizacji: – liczba bezrobotnych (↘), – liczba bezrobotnych w wieku do 30 lat (↘), – liczba bezrobotnych wśród grup wrażliwych (↘), – liczba pracujących w Strumieniu (↗),
2.2. Atrakcyjność biznesowa wykorzystująca przygraniczne i komunikacyjne położenie gminy.	Wskaźniki realizacji: – liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w mieście (↗), – liczba inwestorów rozpoczynających działalność na terenach inwestycyjnych przygotowanych przez miasto (↗), – liczba nowo zakładanych firm (↗), – powierzchnia przygotowanych działek inwestycyjnych – także we współpracy z prywatnymi właścicielami (↗), – liczba miejsc pracy tworzonych przez inwestorów zewnętrznych (↗), Wskaźniki warunków brzegowych: – powierzchnia obszarów typu green field przeznaczanych pod nowe inwestycje i działalności w stosunku do obszarów poddawanych rekultywacji i rewitalizacji (↘), – procent powierzchni miasta wykorzystywany na realizację funkcji produkcyjnych (↔), – poziom zanieczyszczeń środowiska przyrodniczego – powietrza, wód i gleb (↘),
2.3. Lokalne specjalizacje gospodarcze opierające się na łączeniu tradycji gospodarczych gminy z innowacjami.	Wskaźniki realizacji: – liczba przedsiębiorstw zajmujących się wytwarzaniem produktów lokalnych (↗),
2.4. Strumień wyspecjalizowanej ośrodkiem turystyki	Wskaźniki realizacji:

wykorzystujące położenie przyrodnicze i atuty kulturowe gminy.	– liczba odwiedzających korzystających z bazy noclegowej o różnym charakterze i standardzie, liczba noclegów (↗), – liczba biletów sprzedanych do wybranych placówek turystycznych i kulturalnych (↗), – liczba punktów gastronomicznych, w tym w centrum miasta(↗),
3.1. Zaangażowanie mieszkańców w zarządzanie rozwojem gminy.	Wskaźniki realizacji: – wartość zewnętrznego dofinansowania na realizację projektów miejskich - w wartościach bezwzględnych i na jednego mieszkańca (↗), – dochody budżetowe na mieszkańca (↗), – wartość zrealizowanych inwestycji miejskich na mieszkańca (↗), – liczba i wartość środków zewnętrznych pozyskanych na realizację projektów miejskich w stosunku do nakładów własnych (↗), – liczba i wartość zrealizowanych projektów w ramach PPP (↗), – liczba i wartość projektów przygotowywanych do realizacji / z kompleksową dokumentacją/ (↗), – ocena pracy urzędników – poziom zadowolenia mieszkańców (↗),
3.2. Warunki dla rozwoju gminy i społeczności lokalnej respektujące zasady rozwoju zrównoważonego (ekorozwoju).	Wskaźniki realizacji: – poziom zanieczyszczeń składowych środowiska przyrodniczego (↘),

Trzecią składową systemu wskaźników są wskaźniki wyrażające realizację projektów strategicznych. Na poziomie strategii wskaźniki te nie są definiowane. Wskaźniki takie powinny zostać określone w trakcie przygotowania projektów i powinny odzwierciedlać produkty zakładane jako efekty projektu oraz rezultaty odzwierciedlające przede wszystkim korzyści dla użytkowników miasta. Wskaźniki będą elementem systemu monitorowania wdrażania strategii, umożliwiając tym samym bieżące śledzenie postępów w osiąganiu założonych na poziomie projektów wskaźników.

Wskaźniki realizacji projektów

Także w tym przypadku ważne jest zaangażowanie podmiotów lokalnych, zwłaszcza zaś tych, które są inicjatorami lub liderami zgłaszanych projektów. Ich rola polega zarówno na określeniu wskaźników do projektów, jak też ich czynnym monitorowaniu.

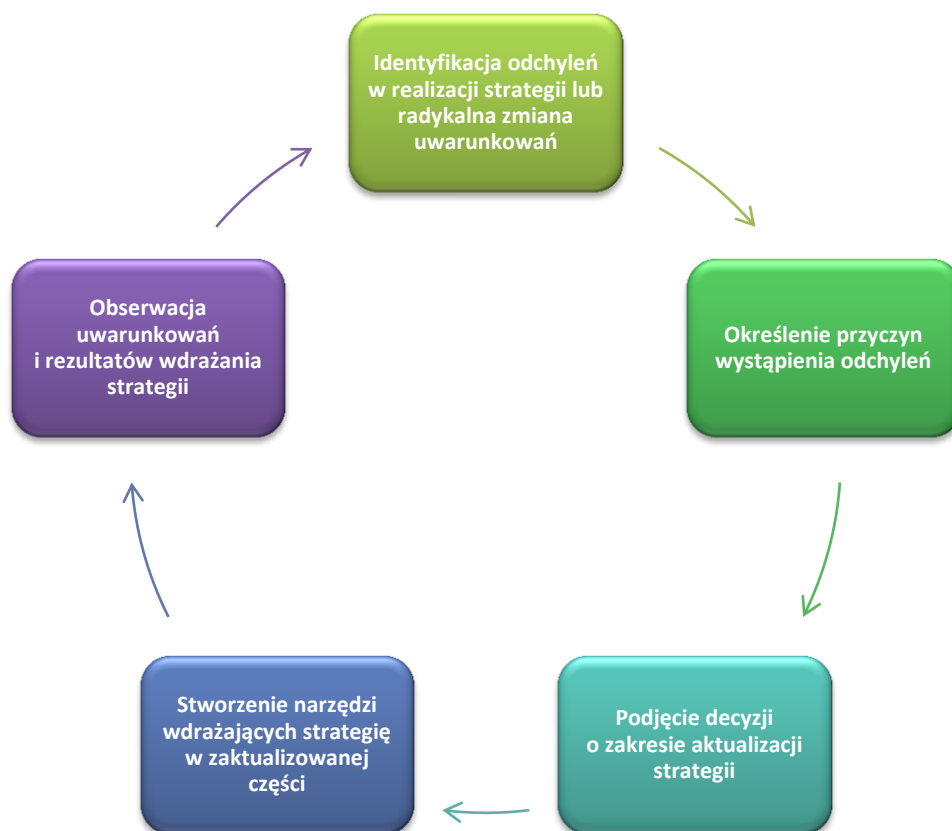
Wzmacnianie roli społeczności lokalnej w kształtowaniu rozwoju miasta i gminy jest

Władze

zgodne z zasadami samorządności, a w szczególności z zasadą subsydiarności. Nie znaczy to, że w takim układzie pozycja władz lokalnych powinna być marginalizowana.

**lokalne
w procesie
wdrażania
strategii**

Rys. 20. Mechanizm aktualizacji strategii

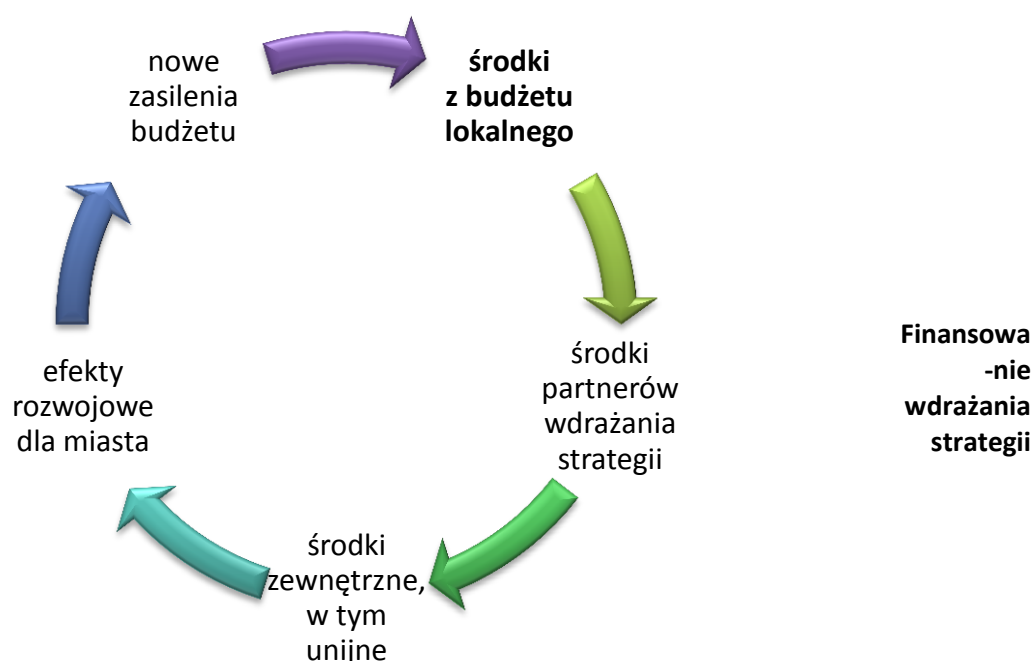
W przewidywanym horyzoncie wdrażania strategii rolą władz lokalnych będzie:

- zajmowanie pozycji lidera w wypracowywaniu i wdrażaniu projektów o wysokiej innowacyjności, podwyższonym ryzyku, zmieniających oblicze miasta i gminy, w tym projektów trudnych do wdrożenia z przyczyn rynkowych, a przez to mniej interesujących dla podmiotów prywatnych; dla wzmacniania pozycji miasta i gminy ważne jest wspieranie rozwoju funkcji ponadlokalnych; w tym kontekście, na pierwszy plan wysuwają się przedsięwzięcia z dziedziny turystyki, rekreacji, usług opiekuńczych, a także kultury opierającej się na specyfice Strumienia; projekty te powinny być rozpatrywane na tle przemian struktury ekonomicznej miasta, a w szczególności zasilania jej w nowe idee i rozwiązania napływające z innych sektorów;
- identyfikowanie części strategii nierealizowanych przez aktywność społeczności lokalnej i zajmowanie w tych przypadkach przez władzę lokalną pozycji inspiratora, inicjatora bądź samodzielnego realizatora pewnych działań; stałe doskonalenie systemu wspierającego podmioty lokalne w ich działaniach na rzecz rozwoju miasta i gminy, w tym poprzez wykorzystywanie narzędzi informatycznych oraz budżetu partycypacyjnego;
- podejmowanie działań nakierowanych na wzmacnianie wizerunku miasta i gminy w otoczeniu, wyeksponowanie wartości, które są unikatowe wśród innych miast subregionu południowego i województwa śląskiego.

Finansowanie wdrażania strategii opiera się na montażu finansowym. Ograniczoność środków budżetowych w stosunku do potrzeb miasta i gminy powoduje, że zarówno na wdrażanie strategii, jak też finansowanie zadań bieżących konieczne jest pozyskiwanie dodatkowych środków z różnych źródeł – zarówno publicznych, jak i prywatnych. Należy dążyć do sytuacji, w której środki z budżetu lokalnego będą wykorzystywane jako dźwignia do finansowania rozwoju miasta i gminy. Należy też zwrócić uwagę, że deficyty finansowe mogą być w partnerskim procesie wdrażania strategii rekompensowane poprzez:

- zaangażowanie podmiotów lokalnych w realizację konkretnych przedsięwzięć,
- intensyfikację wykorzystania majątku gminy,
- realizację projektów przy wykorzystaniu partnerstwa publiczno-prywatnego.

Rys. 21. Finansowanie wdrażania strategii

W nakreślonym schemacie wdrażania zakłada się, że jednym z kluczowych efektów wdrażania strategii powinno być sukcesywne zwiększanie środków zasilających budżet lokalny.

Warto też podkreślić, że pod pojęciem partnerów realizacji strategii należy rozumieć zarówno podmioty ze Strumienia, jak też podmioty uplasowane w otoczeniu. W nowym okresie programowania należy zwrócić szczególną uwagę na:

- projekty realizowane wspólnie z innymi gminami – zarówno w subregionie południowym, jak również w województwie śląskim,
- projekty transgraniczne,
- projekty wydarzeń – kulturalnych, społecznych, edukacyjnych – organizowane w partnerstwie z podmiotami w otoczeniu.

Rys. 22. Proces włączania podmiotów lokalnych we wdrażanie strategii

Rys. 23. Wdrażanie strategii w oparciu o partnerskie projekty

Partnerski model wdrażania strategii służy skoncentrowaniu działań, pomysłów a także środków finansowych będących w dyspozycji różnych podmiotów lokalnych. Poziom zaangażowania mieszkańców w działania na rzecz rozwoju gminy stanowi najlepszy weryfikator atrakcyjności strategii oraz poprawności prowadzonych działań wdrożeniowych.

Diagnozę oparto na danych statystycznych BDL GUS oraz informacjach zawartych w dokumentach planistycznych Gminy Strumień, w tym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Strumień, Planów Odnowy Miejscowości w Gminie oraz informacji na stronie [www Gminy Strumień](http://www.GminyStrumien.pl).

Obszar Gminy Strumień leży w obrębie Kotliny Raciborsko– Oświęcimskiej, tj. obniżenia dzielącego obszar Beskidów i Pogórza Śląskiego, na południu od Wyżyny Śląskiej i Krakowskiej. Ukształtowanie wschodniej i zachodniej części jest zróżnicowane - różnice wysokości bezwzględnych obu jednostek wynoszą 10 – 15 m, średnia wysokość, na której położona jest gmina to 263 m n.p.m.. Przez obszar Gminy, na odcinku ok 8 km, przepływa rzeka Wisła, która wpada w Strumieniu do Zbiornika Goczałkowickiego.

Położenie
i podział
administracyjny

Gmina Strumień graniczy :

- od południa – z gminami: Hażlach, Dębowiec, Skoczów,
- od północy – z gminami: Pawłowice, Pszczyna, poprzez Zbiornik Goczałkowicki z gminą Goczałkowice,
- od wschodu – z gminą Chybie,
- od zachodu – z gminą Zebrzydowice.

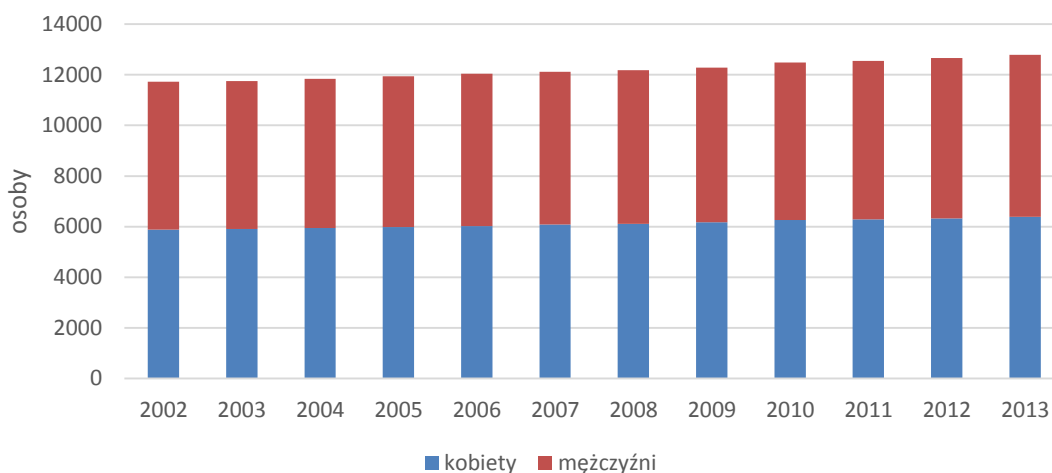
Administracyjnie Gmina położona jest w południowej części województwa śląskiego i jest jedną z 12. gmin powiatu cieszyńskiego. Gminę Strumień tworzą:

- Miasto Strumień, które pełni funkcje ośrodka usług lokalnych dla otaczających i powiązanych funkcjonalnie obszarów wiejskich,
- sołectwo Bąków,
- sołectwo Drogomyśl,
- sołectwo Pruchna,
- sołectwo Zabłocie,
- sołectwo Zbytków.

Gmina zajmuje łączną powierzchnię ponad 58,5 km² i jest zamieszkiwana przez 12 781 osób, co stanowi 7,2% ludności powiatu cieszyńskiego. Gęstość zaludnienia Gminy w 2013r. wynosiła 218 os./1km², co jest zdecydowanie niższym wskaźnikiem niż średnio w powiecie, w którym wskaźnik ten wyniósł 243 os/km².

Ludność

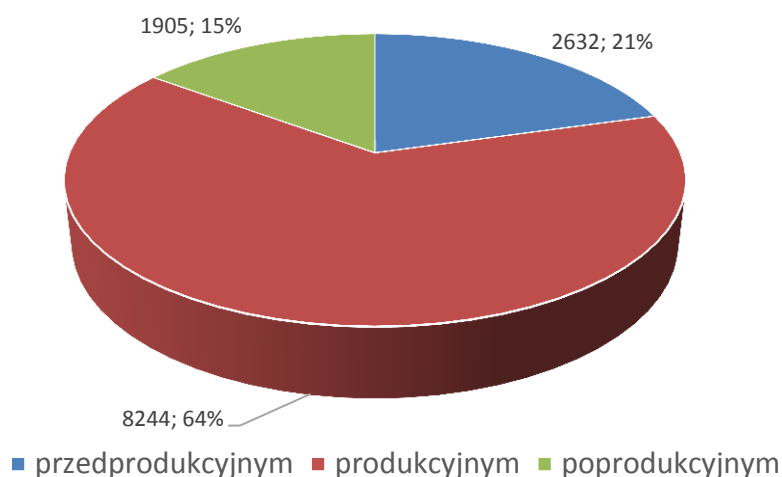
Wykres 1 Zmiana liczby ludności Gminy Strumień w latach 2002-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Należy podkreślić, iż sytuacja demograficzna Gminy jest zdecydowanie lepsza aniżeli przeciętnie w powiecie cieszyńskim. W ogólnej liczbie ludności zaledwie 14,9% stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym, natomiast 64% w produkcyjnym i 20,6% w przedprodukcyjnym.

Wykres 2 Liczba i udział % poszczególnych grup wiekowych mieszkańców Gminy Strumień.

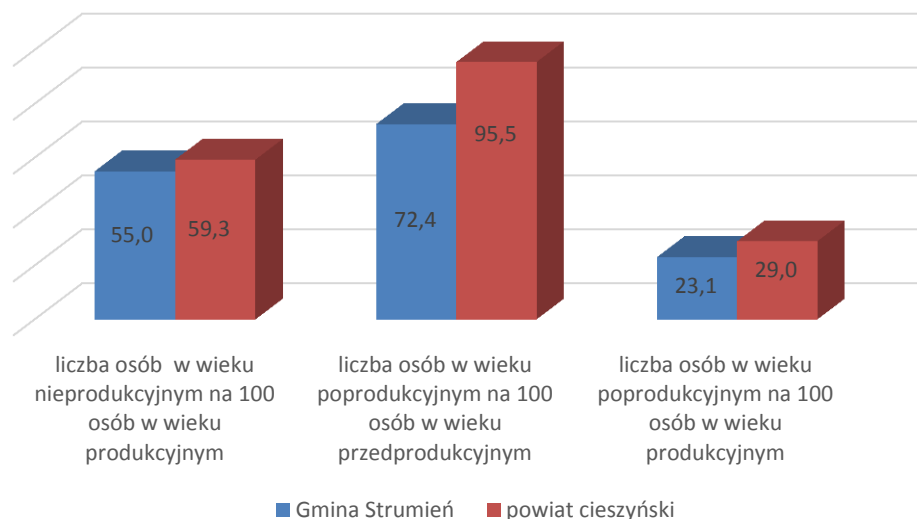
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

O korzystnej sytuacji demograficznej Gminy świadczą korzystne wskaźniki obciążenia demograficznego. Strumień charakteryzuje się przeciętnie młodszą populacją niż w powiecie. O takiej sytuacji świadczą również wskaźniki związane z przyrostem naturalnym oraz migracjami. W roku 2013 w Gminie odnotowano dodatni przyrost

Demografia

naturalny, którego wskaźnik kształtował się na poziomie 2,1 osoby na 1000 mieszkańców, przy wskaźniku powiatowym 1,4. Natomiast saldo migracji liczone na 1000 osób wyniosło 10,9 osoby, przeciętnie w powiecie zaledwie 2,7. Należy podkreślić, że pozytywne wskaźniki w tym zakresie charakteryzują gminę od lat.

Wykres 3 Wskaźniki obciążenia demograficznego Gminy Strumień w 2013r. w %.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Tabela 1 Liczba ludności w sołectwach Gminy Strumień (2011r.)

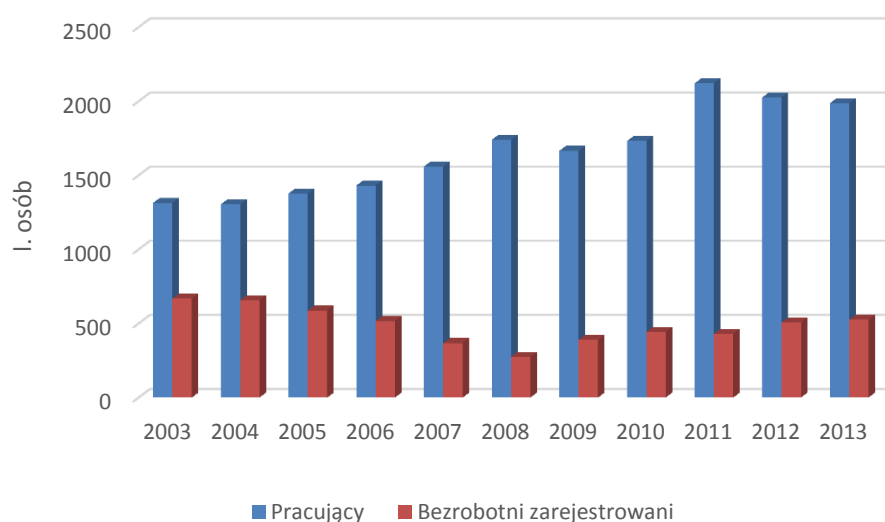
	Powierzchnia w ha	ogółem	mężczyźni	kobiety
Miasto Strumień	646	3557	1781	1776
Bąków	591	1625	807	818
Drogomyśl	1466	2181	1098	1083
Pruchna	1903	2477	1222	1255
Zabłocie	746	1341	651	690
Zbytków	494	1305	660	645

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Wśród mieszkańców Gminy osób pracujących w 2013 roku było 1987 osób, z czego zaledwie 45% stanowiły kobiety. W okresie od 2002 roku liczba osób pracujących w Gminie wzrosła o 55,3%. Liczba osób pozostających bez pracy na koniec 2013r. wynosiła 526, w tym 296 kobiet. Udział liczby osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców kształtuje się na poziomie 6,4%, w powiecie 6,9%.

Lokalny rynek pracy

Wykres 4 Liczba osób pracujących i bezrobotnych w Gminie Strumień w latach 2003-2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W Gminie realizowane są podstawowe usługi publiczne związane z edukacją, zdrowiem czy kulturą. Działają tu placówki szkolnictwa podstawowego, zawodowego oraz średniego. W szczególności jest to: 7 przedszkoli oferujące 417 miejsc, do którego uczęszcza 440 dzieci, 5 szkół podstawowych (Bąków, Drogomyśl, Pruchna, Strumień, Zabłocie), do których uczęszcza 843 uczniów; 3 gimnazja (Drogomyśl, Pruchna, Strumień), w których łącznie uczy się 416 uczniów. Działa tu również Technikum Żywności i Gospodarstwa Domowego.

W wyniku realizacji i działań inwestycyjnych poprawia się wyposażenie szkół. Na 1 komputer w szkołach podstawowych gminy przypada 13 uczniów, natomiast w gimnazjach 10. Poza szkołą dzieci mogą spędzać czas wolny na licznych placach zabaw oraz w świetlicach środowiskowych zlokalizowanych w Bąkowie, Drogomyślu, Pruchnej, Zabłociu i Zbytkowie, które realizują wiele projektów.

W Strumieniu działa 7 przychodni medycznych, które w 2013r. udzieliły łącznie 71621 porad. Należy jednak podkreślić bliskość położenia Gminy względem dużych ośrodków miejskich, która stwarza możliwość skorzystania ze specjalistycznych placówek ochrony zdrowia.

W Gminie działa Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, który współpracuje z różnymi organizacjami i stowarzyszeniami działającymi na terenie Gminy. Jedną z wielu imprez organizowanych przez tę jednostkę w ciągu całego roku jest Staromiejska Wiosna. Do podstawowych placówek usługowych z zakresu kultury zaliczamy również 4 placówki biblioteczne i filie biblioteczne, których księgozbiór obejmuje 47540 woluminów. Placówki te są rozlokowane na terenie całej Gminy zarówno w obszarze miejskim, jak i wiejskim.

Gmina Strumień leży ona w obszarze Euroregionu „ŚLĄSK CIESZYŃSKI – TESINSKE SLEZSKO”, który obejmuje obszar przygraniczny południowej Polski oraz północno-wschodniej części Republiki Czeskiej. Euroregion obejmuje obszar ok. 1400 km² i zamieszkuje go ponad 680 tys. mieszkańców. Władze Gminy prowadzą aktywną współpracę z transgranicznymi partnerami z Czech oraz Słowacji. W ramach tej prowadzonej współpracy realizowane są liczne projekty inwestycyjne oraz projekty kulturalne i sportowe.

Usługi publiczne

Otwartość i współpraca Gminy

Gmina Strumień posiada dogodnie powiązania infrastrukturalne, zarówno drogowe, jak i kolejowe z ośrodkami miejskimi województwa śląskiego, w tym m.in. Pszczyną - 15 km, Bielsko – Białą - 24 km, Cieszynem - 21 km, Jastrzębiem – Zdrojem czy Żorami - 18 km. Przez obszar Gminy przebiega droga krajowa nr 93 Katowice - Wisła oraz droga wojewódzka nr 938 Cieszyn - Katowice. Natomiast na kierunku wschód - zachód przebiega międzynarodowa magistrala kolejowa Katowice - Zebrzydowice oraz stanowiąca odgałęzienie w kierunku północnym linia krajowa Chybie - Pawłowice. Sieć dróg gminnych umożliwia dostępność komunikacyjną do wszystkich przysiółków w sołectwach. Sieć tą uzupełniają liczne drogi osiedlowe i prywatne. Dopełnieniem lokalnego systemu komunikacyjnego, a zarazem formą rekreacji są drogi rowerowe, w tym:

- trasa rowerowa główna, subtrasa nr 9N – Strumień – Jastrzębie Zdrój, prowadząca przez centrum zabytkowe Strumienia, gdzie łączy się z subtrasą nr 122 C,
- trasa rowerowa drugorzędna, subtrasa nr 122 C – Strumień – Zabłocie – Chybie – Jaworze,
- lokalne trasy rowerowe.

Dostępność komunikacyjna

To korzystne położenie stwarza warunki do rozwoju gospodarczego oraz stanowi czynnik atrakcyjności dla potencjalnych nowych mieszkańców. Turystyce i rekreacji sprzyja bliskość Zbiornika Goczałkowickiego oraz niewielka odległość od popularnych miejscowości turystycznych w Beskidach. W Strumieniu znajdują się również obiekty i przestrzenie mogące stanowić czynnik przyciągający turystów, w tym m.in. najstarszy w województwie śląskim ratusz z 1628r., barokowe sanktuarium św. Barbary z 1790r. oraz rynek miejski otoczony kamieniczkami z XVIII i XIX wieku, czy barokowo-klasycystyczny dwór baronów Kaliszów. Pomimo korzystnego położenia tranzytowego na terenie Gminy działają tylko 2 obiekty noclegowe, co stanowi zaledwie 1% tego typu obiektów w powiecie cieszyńskim. Obiekty te dysponowały w 2013 roku 30 miejscami noclegowymi, z których skorzystało 673 osoby.

Potencjał turystyczno-rekreacyjny

Na terenie Gminy Strumień, głównie w części zachodniej, znajduje się kilka kompleksów leśnych o łącznej powierzchni 847 ha, co daje wskaźnik lesistości na poziomie 14%, przy wskaźniku powiatowym wynoszącym 38,3%. Większość lasów należy do Państwowego Gospodarstwa Leśnego zarządzanego przez Nadleśnictwo Ustroń, natomiast około 12 % lasów należy do osób prywatnych. Wszystkie lasy na terenie Strumienia są lasami ochronnymi. Na terenie Gminy nie ma kompleksów środowiskowych objętych ochroną przyrody, natomiast ochroną objęte są pojedyncze pomniki przyrody, których jest 9.

W 2013r. na terenie Gminy zarejestrowanych było 977 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 952 było podmiotami sektora prywatnego. Podmioty te stanowiły tylko 5% podmiotów działających w powiecie cieszyńskim. Największą grupę stanowią podmioty działające w sekcji G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle - 284 podmiotów, Sekcji F – Budownictwo – 133 oraz Sekcji C - Przetwórstwo przemysłowe – 121. Należy podkreślić, iż w okresie od 2002 następuje systematyczny wzrost liczby podmiotów działających w Gminie. W okresie tym nastąpił wzrost o 9,2%.

Sektor przedsiębiorczości

Aż 68% wszystkich podmiotów działających w Gminie działa na jej obszarze wiejskim, w tym prawie 80% podmiotów działających w Sekcji - przetwórstwo przemysłowe.

Tabela 2 Liczba i struktura wg. wielkości podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON w 2013r.

	ogółem	w tym, pod względem wielkości (ilości zatrudnionych)			
		0 - 9	10 - 49	50 - 249	250 - 999
Miasto Strumień	317	295	20	1	1
Bąków	123	117	5	1	0
Drogomyśl	154	146	8	0	0
Pruchna	190	187	3	0	0
Zabłocie	95	90	4	1	0
Zbytków	98	96	2	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Gleby na obszarze Gminy charakteryzują się znaczną przydatnością dla rolnictwa. Przeważają tu zdecydowanie gleby średnio żyzne, należące do III oraz IV klasy bonitacji. Z tego też względu rolnictwo jest ważnym elementem jej gospodarki. W 2010r. w Strumieniu było 1425 gospodarstw rolnych, z czego 923 uzyskiwało dochody z tytułu prowadzenia działalności rolniczej. Największą powierzchnię gruntów rolnych zajmują zasiewy zbożami, prawie 83%. Znaczną powierzchnie zajmują również uprawy kukurydzy oraz uprawy przemysłowe. W zakresie hodowli zwierząt na terenie Gminy dominuje hodowla trzody chlewnej (26,4% całości hodowli w powiecie) oraz drobiu - 10,6%.

Rolnictwo

Tabela 3 Użytkowanie gruntów w Gminie Strumień w 2010r. (wg. siedziby gospodarstwa)

	powiat cieszyński	Gmina Strumień	Udział Gminy Strumień w powiecie
	powierzchnia w ha		
grunty ogółem	33995,15	3884,24	11,43%
użytki rolne ogółem	24626,94	3324,83	13,50%
użytki rolne w dobrej kulturze	23671,07	3215,87	13,59%
pod zasiewami	12858,28	2607,12	20,28%
grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	509,70	192,89	37,84%
uprawy trwałe	396,18	34,67	8,75%
sady ogółem	353,87	29,93	8,46%
ogrody przydomowe	137,94	27,00	19,57%
łąki trwałe	7884,44	303,84	3,85%
pastwiska trwałe	1884,54	50,35	2,67%
pozostałe użytki rolne	955,86	108,95	11,40%
lasy i grunty leśne	5238,16	74,46	1,42%
pozostałe grunty	4130,05	484,94	11,74%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS (Powszechny Spis Rolny 2010).

Gmina jest atrakcyjnym miejscem do budowy domów jednorodzinnych. W latach 2002 – 2013 na terenie Gminy Strumień oddano do użytkowania 507 budynki mieszkalne, w tym 525 mieszkań. W badanym okresie na obszarach wiejskich Gminy oddano do użytkowania 401 budynków, co stanowiło 79 % wszystkich oddanych budynków w Strumieniu. Jednocześnie stale poprawiają się warunki życia, w tym systematycznie wzrasta powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 mieszkańca, która w 2013r. wynosiła średnio 30 m².

Na terenie Gminy Strumień istnieje dostęp do sieci wodociągowej i gazowej, natomiast w zdecydowanie mniejszym, ograniczonym obszarze do kanalizacyjnej. Z sieci wodociągowej w Gminie korzysta 95,4% mieszkańców. W latach 2002-2013 nastąpił

Gospodarka mieszkaniowa i komunalna

wzrost zużycia wody w gospodarstwach domowych i w 2013r. kształtował się na poziomie 30,7 m³ na 1 mieszkańca. Mieszkańcy Gminy mają również dostęp do sieci gazowej, z której korzysta 63,6%. W tym zakresie nie występują dysproporcje pomiędzy obszarem miejskim gminy a terenami wiejskimi. Roczne zużycie gazu na 1 mieszkańca w gospodarstwach domowych utrzymuje się na stałym poziomie i wynosi ok. 100m³. Gmina Strumień nie posiada kompleksowego rozwiązania dla gospodarki ściekowej, a problemem Gminy pozostaje niski stopień dostępu do sieci kanalizacyjnej wynoszący zaledwie 18,2%. Ten niski stopień wynika m.in. z faktu iż na obszarze wiejskim mieszkańcy w ogóle nie mają dostępu do sieci kanalizacyjnej; nie ma tam również urządzeń do oczyszczania ścieków. Jedynie Miasto Strumień posiada mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków, przeznaczoną do oczyszczania ścieków komunalnych.

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY STRUMIEŃ - FORMULARZ KARTY PROJEKTU

W związku z uspołecznionym procesem wdrażania „Strategii rozwoju miasta i gminy Strumień na lata 2014-2022” zapraszamy wszystkich mieszkańców oraz instytucje, organizacje, przedsiębiorstwa do przygotowywania i składania kart opisujących projekty, które warto w Strumieniu w ramach strategii zrealizować. Prosimy o sporządzenie karty opisu dla projektu, którego realizacją jesteście Państwo zainteresowani w ramach planowanych celów strategicznych określonych w dokumencie strategii. Prosimy zwłaszcza o przygotowanie kart projektowych dla projektów, w które chcielibyście się Państwo osobiście lub poprzez swoją instytucję zaangażować. Prosimy o wypełnienie karty projektu według poniższego wzoru (o ile to możliwe w formie komputerowej).

1. Nazwa projektu:
2. Lokalizacja projektu, zasięg przestrzenny (*adres lub obszar*):
3. Partnerzy realizujący projekt (*kooperanci, podwykonawcy, ...*):

Podmiot	Rola w realizacji projektu

4. Cel strategiczny, któremu projekt odpowiada (*proszę podkreślić na poniższej liście cel szczegółowy, który będzie osiągnąć poprzez realizację projektu*)

CEL STRATEGICZNY 1: MIASTO I GMINA STRUMIEŃ – PIĘKNE I PRZYJAZNE MIEJSCE ZAPEWNIAJĄCE MIESZKAŃCOM WYSOKĄ JAKOŚĆ ŻYCIA I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU

- 1.1. Silne więzi między mieszkańcami oraz ich odpowiedzialność za swoje miejsce zamieszkania.
- 1.2. Dogodne warunki dla rozwoju rodzin.
- 1.3. Solidarność społeczności lokalnej z mieszkańcami wymagającymi wsparcia.
- 1.4. Szerokie możliwości rozwijania talentów sportowych i artystycznych oraz atrakcyjnego i twórczego spędzania czasu wolnego.
- 1.5. Bezpieczna, zadbane, funkcjonalna przestrzeń wyróżniająca gminę w regionie.

CEL STRATEGICZNY 2: MIASTO I GMINA STRUMIEŃ – ATRAKCYJNE MIEJSCE DLA BIZNESU I KARIER ZAWODOWYCH

- 2.1. Wysoka jakość kapitału ludzkiego stanowiącego podstawę rozwoju społeczno-gospodarczego rozwoju gminy.
- 2.2. Atrakcyjność biznesowa wykorzystująca przygraniczne i komunikacyjne położenie gminy.
- 2.3. Lokalne specjalizacje gospodarcze opierające się na łączeniu tradycji gospodarczych gminy z innowacjami.
- 2.4. Strumień ośrodkiem wyspecjalizowanej turystyki wykorzystującej położenie przyrodnicze i atuty kulturowe gminy.

CEL STRATEGICZNY 3: NOWOCZESNE ZARZĄDZANIE ROZWOJEM MIASTA I GMINY STRUMIEŃ

- 3.1. Zaangażowanie mieszkańców w zarządzanie rozwojem gminy.
- 3.2. Warunki dla rozwoju gminy i społeczności lokalnej respektujące zasady rozwoju zrównoważonego (ekorozwoju).

5. Korzystający z projektu *(kto skorzysta na zrealizowaniu projektu i jakie korzyści odniesie; motyw dla wsparcia ze strony podmiotów)*.

Beneficjent	Rodzaj i wymiar uzyskiwanych korzyści

6. Zakres projektu *(co składa się na projekt?- określić zwłaszcza w przypadku projektów złożonych)*.

7. Czas realizacji projektu *(planowane rozpoczęcie i planowany termin zakończenia realizacji: miesiąc i rok)*

.....

8. Koszty uruchomienia projektu *(oszacowanie ilości i jakości środków koniecznych do wdrożenia projektu wraz z potencjalnymi źródłami pozyskania środków: finanse, ludzie, lokale, wyposażenie)*.

Rodzaj i wielkość środków niezbędnych do uruchomienia projektu	Możliwe źródło pozyskania niezbędnych środków
Finanse:	
Ludzie:	
Lokale:	
Wyposażenie:	
Inne (jakie):	

9. Koszty funkcjonowania projektu *(oszacowanie ilości i jakości środków koniecznych do działania projektu wraz z potencjalnymi źródłami pozyskania środków: finanse, ludzie, lokale, wyposażenie)*.

Rodzaj i wielkość środków niezbędnych do funkcjonowania projektu	Możliwe źródło pozyskania niezbędnych środków
Finanse:	
Ludzie:	
Lokale:	
Wyposażenie:	
Inne (jakie):	

Dane osoby wypełniające kartę projektu:

.....

ZAŁĄCZNIK NR 3 – RELACJE MIĘDZY CELAMI GMINY STRUMIEŃ A CELAMI STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Cele szczegółowe strategii rozwoju miasta i gminy Strumień	Cele strategiczne województwa śląskiego			
	C1. Województwo śląskie regionem nowej gospodarki rozwijającej się w oparciu o innowacyjność i kreatywność	C2. Województwo śląskie regionem o wysokiej jakości życia opierającej się na powszechnej dostępności do usług publicznych o wysokim standardzie	C3. Województwo śląskie regionem atrakcyjnej i funkcjonalnej przestrzeni	C4. Województwo śląskie regionem otwartym będącym istotnym partnerem rozwoju Europy
C1.1. Silne więzi między mieszkańcami oraz ich odpowiedzialność za swoje miejsce zamieszkania.		X	X	
C1.2. Dogodne warunki dla rozwoju rodzin.		X	X	
C1.3. Solidarność społeczności lokalnej z mieszkańcami wymagającymi wsparcia.		X		
C1.4. Szerokie możliwości rozwijania talentów sportowych i artystycznych oraz atrakcyjnego i twórczego spędzania czasu wolnego.		X	X	
C1.5. Bezpieczna, zadbane, funkcjonalna przestrzeń wyróżniająca gminę w regionie.			X	
C2.1. Wysoka jakość kapitału ludzkiego stanowiącego podstawę rozwoju społeczno-gospodarczego rozwoju gminy.	X	X		
C2.2. Atrakcyjność biznesowa wykorzystująca przygraniczne i komunikacyjne	X	X	X	X

położenie gminy.	
C2.3. Lokalne specjalizacje gospodarcze opierające się na łączeniu tradycji gospodarczych gminy z innowacjami.	X
C2.4. Strumień ośrodkiem wyspecjalizowanej turystyki wykorzystującej położenie przyrodnicze i atuty kulturowe gminy.	X X
C3.1. Zaangażowanie mieszkańców w zarządzanie rozwojem gminy.	X
C3.2. Warunki dla rozwoju gminy i społeczności lokalnej respektujące zasady rozwoju zrównoważonego (ekorozwoju).	X X

Załącznik nr 4 – Lista osób uczestniczących w pracach warsztatowych

Lp.	Imię i nazwisko
1.	Grygierek Anna
2.	Cybulski Włodzimierz
3.	Greń Czesław
4.	Balas Stanisław
5.	Duda Ireneusz
6.	Halama Beata
7.	Hus Marian
8.	Kajstura Aleksander
9.	Krutyła Maria
10.	Skowron Cecylia
11.	Żur Anastazja
12.	Chybiorz Krystyna
13.	Czakoń Oton
14.	Duda Mirosław
15.	Faruga Grażyna
16.	Florek Mariola
17.	Gajdzica Karol
18.	Gazda Jerzy
19.	Gazda Maria
20.	Gębusia Maria
21.	Greń Beata
22.	Greń Józefa
23.	Gruszka Mariusz
24.	Heczko Irena
25.	Hutnicka Katarzyna
26.	Janas Piotr
27.	Janik Dawid
28.	Kiełbasa Krystyna
29.	Klimaniec Elżbieta
30.	Kobiela Halina
31.	Kopel Maria
32.	Król Helena
33.	Kubica Maria
34.	Kuboszek-Owsiany Ewa
35.	Kucharska Krystyna
36.	Maciejna Monika
37.	Madziar Maria
38.	Mendrok Mariusz
39.	Męcnarowska-Żmij Anita
40.	Midura Jarosław
41.	Mrowiec Irena
42.	Niebisz Andrzej
43.	Nowak Ireneusz
44.	Nowak Izabela
45.	Nowak-Bazgier Ewa

46.	Orawska Anna
47.	Orawska Jadwiga
48.	Orawska Małgorzata
49.	Salachna-Brzoza Lilla
50.	Smyczek Anna
51.	Sosna Urszula
52.	Strządała Krystyna
53.	Szczypka Ilona
54.	Tekla Wiesław
55.	Tyrna Dominika
56.	Wiśniewska Jadwiga
57.	Wójtowicz Krzysztof
58.	Wrona Joanna
59.	Ziebura Janina
60.	Zubek Kornelia
61.	Żerdka Barbara
62.	Żydek Bogusław